ХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЭ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

№ 173 (13489)
1971 оной июлиин 25, воскресени

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Сэн 2 мүнгэн

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭДЭ—ҮРГЭН ДАЛАЙСА!

УРГАСАЯА ҺАЙНААР ХАРУУҺАЛАЯ!

ФОТО-РЕПОРТАЖ

...дэн үдэр һуужа ороһон бо-...гой һүүлдэ тэнгэри сэлмэхэдээ, ...ран бүришье һаа шангаар шара-...тэнсэлгүй халуун болобо. Нэб-...ороһон газарһаа үлэ мэдэг ...гарахадал гэнэ.

...силий Александрович Макси-...н хүдэлжэ байһан тракторай ...орой халуун үдын наранай ...н хоёрто ядахадаа самсаа ...жа хаяад, майкаараа ябана. ...ды халуунишье һаань, тэрэ агре-...аа байлганагүй, хартаабхын ...он зурууд эшэнүүдэй хоорон-...р ехэл наринаар хаража, трак-...аа залан ябаха юм. Таряалан-...й тэгэндэ ошоод зогсожо, ка-...а cooһoo һүрэн бууба. Хар-...хын эшэнүүд гэшхэгдээгүй гү, ...тиваторай хутагануудта ото-

ҮНДЭР УРГАСА—ОРОЛДОЛГЫН ХҮСЭН

...оогүй аа гү, буртаг үбһэ-...нь хэр сэбэрлэгдэнэб, эшэ-...дэй досоогуур үлэнэгүй гү гэ-...лагана, харана.

—Июнь соо хартаабхынгаа ...д хоорондохиие элдүүрилжэ, ...г үбһыень сэбэрлээд, нэгэ ...н 2 тонно минеральна үтэг-...лгэ оруулаа һэмди. Теэд һүү-...үедэ ходо бороо орожо, буртаг ... дахин ургаа, хүрьһыеньшье ...рүүлхээр болошоо. Энэ хар-...хын эшэ намаа үндэр бо-..., трактор культиватор хоёроо ...наринаар ябуулаагүйдэ арга-... байна,— гэжэ нүхэр Макси-...хэлэнэ.

— Эндэһээ гектарай хэды шэ-...н ургаса абтаха гэжэ һана-...?—гэжэ асуубаб.

— Нёдондо ургасань энээнһээ ...шаг һэн. Тиигэбэшье бүхы 20 ...тар дээрэһээ га бүхэнэй 135 ...тнер хартаабха абаа һэм. Энэ жэлдэ гектар бүриһөө 150 центнер ургаса гараха аабза,— гээд тэрэ харюусана.

Хяагтын аймагай «Родина» колхозой үнинэй хартаабхашадай нэгэн Василий Максимов мүнөө хартаабхын ургасын зурууд хоорондохиие элдүүрилхэдээ, үдэр соо 4 гектарай орондо 6 гектар элдүүрилдэг. Тиигэжэ дахин бороогой ороһоо урид энэ хүдэлмэреэ дүүргэхэ гэжэ оролдоно ха юм.

Байгша ондо «Родина» колхоз хартаабха тариһан 60 гектар газарайнгаа га бүриһөө 135-һаа доошо бэшэ ургаса хуряажа, бүхыдөө 8,1 мянган центнер хартаабха абаха, тэрэнэй 2500 центнерыень гүрэндэ худалдаха зорилготой юм.

Тэрэшэлэн тус колхоз адууһа малдаа эдюулхын тула баһал 60 гектарта куузику ургамал таринхай. Тэрэнь 15 звенодо дүрбэ-дүрбэн гектараар хубаажа үгтөө. Мүнөө колхозой бүхы звенонууд куузикугай буртаг үбһые гараар түүжэ сэбэрлээд, эшыень шэнгэрүүлжэ, шоройень зөөлэрүүлжэ үгөө.

Куузикугай ургаса һайн. Эндэхид түсэбэйнгөө ёһоор гектарай 450 центнер ургаса хуряажа, хамта 27 мянган центнер шэмэтэ үндэһэ абахаар хараална. Зарим звенонь бүришье ехэ ургаса абахын түлөө тэмсэхэ юм. Жэшээнь, Тамирай отделениин Василиса Шешурёвагай даадаг звеногойхид нёдондо гектарай 800 центнер куузику абаһан байбал, мүнөө жэлдэ баһал тэды шэнээн ургаса абаха хүсэлэнтэй.

М. НАМЖИЛОВАЙ
фототекст.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Хартаабхашан В. А. Максимов. 2. В. А. Шешуревагай хүтэлбэрилдэг звеногой гэшүүд куузикугайнгаа буртаг үбһэ сэбэрлэжэ дүүргээд ябана.

ХУРЛАХААР ҮБҺЭН АБТАХА

Һүүлэй жэлнүүдтэ сабшалан һайжаруулха, үтэгжүүлхэ талаар горитой хүдэлмэриин хэгдэһэнэй ашаар, мүн зунай эхин һарада, июль соошье хура бороо дутамаггүй байжа, манай нютагта ногооной гараса һайн. Һаяын жэлнүүдтэ иимэ ургасатай жэл байгаашьегүй. Тиимэһээ сабшалан дээрэ ургаһан ногоое саг болзортонь, шанар һайнтайгаар хуряажа абаха гээшэ манай совхозой бүхы хүдэлмэришэдэй шухала зорилго болоно.

Июль һарын эхеэр үнгэрһэн үйлэдбэриингөө суглаан дээрэ манай совхозой ажалшад «Байгша ондо жэл хахад соо хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ!» гэһэн тодорхой зорилго урдаа табиба. Хэрбээ үнгэрэгшэ 1970 ондо хамта 38 мянган центнер үбһэн бэлэдхэгдэһэн байбал, мүнөө жэлдэ 51 мянган центнерһээ бага бэшэ үбһэ бэлэдхэхээр хараалагдана. Сагай уларилай таарамжатай хамаг бүхы арга боломжонууд гүйсэдөөр хэрэглэгдээ һаа, үшөө 10 мянган центнер үбһэ нэмэжэ суглуулагдаха гэжэ найдагдана. Тиигэбэл хуряаһан үбһэнэйнгөө дүрбэнэй гү ,али табанайшье нэгэ хубиие тааруугаар хурлажа, саада жэлдээ хадагалжа абабал ехэ хэрэг байгаа. 10 мянган центнер үбһэ хурлаа, нөөсэлөө һаа, удаадахи үбэлжэлгэдэ ехэ туһатай байха. Саашадаа үбһэ тэжээлэй нөөсэ, дарасатай байдаг болоо һаа һайн байгаа.

Хүдөө голнуудта ногооной һайнаар ургаһан ушарһаа байгша ондо бидэнэр үбһэ хуряалгаяа эртэлжэ, июлиин 7—8-наар захалаабди. Түрүүшын звенонууд 40—50 гектарай ногоо унагаажа, зарим хубииень тармажа, соможо байна. Жэшээлхэдэ, Номто-Голдо Мүнхэ Уржановай звено 50 гаран гектарай ногоо унагаагаад, эдэ үдэрнүүдтэ сабшалга, хуряалгаяа зэргэ ябуулна. Һарын арба гаранаар хэдэн үдэр соо хура бороо орожо, тармалга, сомолгые нилээд удааруулаа. Тиигэбэшье түрүү звенонууд үбһөө һэлижэ, хатаажа, хуряажа абахаяа оролдоно. Мүн Хуурлиг гэжэ газарта Содном Мандагановай звеногойхид һайнаар ажаллажа байнхай.

Мүнөө жэлэй тэжээл бэлэдхэлэй онсо өөрэ илгаань хадаа, шэмэ ехэтэй, шанар һайнтай үбһэ бэлэдхэхэ хэрэгтэ анхарал хандуулагдаха байна. Һүүлдэ тракторaар шэрэжэ асархын тулада 400-һаа үсөөн бэшэ багахан сомоонуудые шарганууд дээрэ һүрилхэбди. Иигэжэ үбһэ сомоходо, зөөхэдэ амар, гээлтэ хоролто болохогүйһөө гадна, доогуураа хүнды байхадаа үбһэниинь узууртаа гутахагүй, хатахаар һайн байдаг юм.

Тиихэдэ байгша ондо анха түрүүшынхеэ шэмэ хэтэ сенаж гэдэгые траншейдэ хадагалан дарахамнай. Энэ тэжээл 200—300 тонно дарагдахаар хараалагдана.

Байгша ондо «Адууһа малдаа жэл хахад соо хүрэхэ үбһэ абахын түлөө!» гэһэн уряа доро манай совхозой хүдэлмэришэд үдэрһөө үдэртэ эршэмтэйгээр ажаллана.

Ч. БАЛУЕВ,
Захааминай аймагай Санагын совхозой бригадир.

СЕНАЖ БЭЛЭДХЭНЭБДИ

Манай совхоз энэ жэлдэ 280 тонно сенаж дараха түсэбтэй юм. Шэмэ ехэтэ тэжээлые нэгэдэхи отделенидэ даража эхилбэ. Энэ шухала хүдэлмэридэ 20 хүнһөө бүридэһэн оньһожоруулмал нэгэ бригада Бадма-Доржо Балжитовай хүтэлбэри доро гурба-дүрбэн үдэрэй болзор соо даража дүүргэхэ. Энэ бригадада 9 трактор болон машинанууд хүдэлнэ. Сенажда орохо ногоо Сэгээн-Хуһан гэжэ газарһаа асарна. Бригадын хүдэлмэришэд һайн шанартайгаар энэ шэмэтэ тэжээл дарахын тула эршэмтэйгээр хүдэлжэ эхилбэ.

Мүн энэ һарын эхеэр үбһэндэ орожо захалаабди. Ажахыдамнай һүүлшын мэдээнэй ёһоор,500 гектар сабшалангай ногоон унагаагдаа. Һаяын бороо үбһэшэдыемнай һаатуулан алдаба, ойрын үдэрнүүдтэ һүрилэлгэ эхилхэнь. Ниитынгээ малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл хуряажа абахын түлөө совхозоймнай хүдэлмэришэд эршэтэйгээр хүдэлжэ эхилэнхэй. Энэ халуун хаһада звено, бригадануудай хоорондо социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэн, «Богонихон болзорто, һайн шанартай үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ!» гэһэн уряа доро хүдэлмэришэднай ажаллажа байна.

РАБДАНОВ,
Хэжэнгын совхозой директор.

МҮНӨӨДЭР—

СССР-эй Далайн-Сэрэгэй Флодой һайндэр

Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэр

Далайн-сэрэгэй дайшалхы корабль дээрэ...
ТАСС-ай фотохронико.

МИНИСТРЭЙ АМАРШАЛГА

СССР-эй Далайн-Сэрэгэй Флодой һайндэртэй дашарамдуулан, матрос ба солдадуудые, старшина болон сержантнуудые, офицер, адмирал ба генералнуудые, судна заһабарилагшад ба бүтээгшэдые, мүн манай ороной Далайн-Сэрэгэй Флодой ветерануудые СССР-эй оборонын министр, Советскэ Союзай маршал А. Гречко халуунаар амаршалаад, КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ хэрэгтэ, дайшалхы ба политическэ һуралсалдаа шэнэ амжалта туйлахыень, сэрэгэй журам улам бэхижүүлхыень, мүн эб найрамдал ба социализмын туйлалтые нарин нягтаар сахихыень хүсэбэ.

Манай ороной ниислэл, герой-хото Москвада, союзна республикануудай ниислэлнүүдтэ, герой-хотонууд Ленинградта, Волгоградта, Севастопольдэ, Одессэдэ, герой-хэрэм Брестдэ, флот болон флотилинуудта мүнөөдэр нютагай сагаар 21 часта һайндэрэй фейерверк үнгэргэхые оборонын министр захираа.

ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ҮДЭР

Арадай материальна байдал нилээд ехээр һайжаруулха, болбосоролыень дээшэлүүлхэ талаар түсэбтэ табан жэлэй гол зорилгые дүүргэлгэдэ худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. Арадай байдал саашадань һайжаруулха талаар үргэн ехэ программа КПСС-эй XXIV съезд хараалаа. Шэнэ түсэбтэ табан жэлдэ урда тээхитэйнь сасуулбал, хүн зондо хубсаһа худалдалдалгые 35 процентээр, трикотажна зүйл худалдалгые — 56 процентээр, холодильнигуудые — 57 процентээр, шаажан амһарта — 77 процентээр нэмээхэ гэжэ хараалагданхай... Түсэбтэ табан жэлэй турша соо орон дотор эд бараа худалдалга 1,4 дахин нэмэхэ юм. Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй үдэртэ зорюулагдаһан баярай заседани дээрэ элидхэл хэхэдээ, СССР-эй худалдаа наймаанай министр А. И. Струев эдэ баримтануудые дурдаһан байна. Тус заседани июлиин 23-да ССР Союзай Ехэ театр соо болоо.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой составые заседанида хабаадагшад хүндэлэлэй президиумдэ һунгаа.

Гүрэнэй худалдаа наймаанай саашанхи хүгжэлтэ тухай элидхэлшэ хөөрөө. Табан жэлэй турша соо худалдаа наймаанай талаар хэгдэхэ капитальна хүдэлмэри 25 шахуу процентээр нэмэхэ юм. Магазинуудай тоо, илангаяа хүнэй эд бараа өөһэдөө шэлэн абадаг магазинуудай тоо нилээд олон болохо. Энэ түрүү онол арга промышленна эд бараа худалдадаг магазинуудта бүри үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болохо.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэхэ бэшэгые заседанида хабаадагшад ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаа.

(ТАСС).

Физигүүдэй уласхоорондын хуралдаан Эрхүүдэ эхилбэ

ЭРХҮҮ. (ТАСС). Нара-газарай физикын талаар уласхоорондын научна хуралдаан Эрхүүдэ Академгородокто июлиин 23-да хүдэлмэреэ эхилбэ. Газарай магнетизмын, ионосферын ба радио-долгинуудай таралгын Сибириин институт ба Яхадай космофизикын ба аэрономиин институт энэ хуралдаа эмхидхээ. Тэрээндэ Англиин, ГДР-эй, Канадын, СССР-эй, США-гай, Швециин, Франциин ба Японой эрдэмтэд хабаадана.

Эрхүүдэхи суглаан дээрэ хамта дээрээ 40 шахуу элидхэл зүбшэн хэлсэгдэхэ. Физигүүдэй уласхоорондын уулзалга зургаан үдэрэй турша соо үргэлжэлхэ юм.

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар, РСФСР-эй Коммунальна ажахын министерство РСФСР-эй Байрын-коммунальна ажахын министерство болгогдобо. (ТАСС).

«КОСМОС-430» НИИДЭБЭ

Дэлхэйе тойрон дабшадаг «Космос-430» гэжэ ээлжээтэ хэмэл одон 1971 оной июлиин 23-да Советскэ Союзһаа табигдаба. Замбуулинай дайдые саашадань шэнжэлэн мэдэхэ научна аппаратура одон дээрэ тодхогдонхой.

(ТАСС).

Уһа сасадаг томо станци ашаглагдаба

ЛЕНИНАБАД. Таджикистанай хойто зүгтэ, Дигмай гэжэ газарта уһа сасадаг томо станци ашаглалгада оруулагдаа. Энэ томохон барилга болзорһоо хахад жэлээр уридшалан дүүргэгдээ юм. Тэрэнэй ашаглалгада үгтэхэдэ, 20 мянган гектар хлопогой плантаци, мүн тэжээлэй ургамалнуудые таридаг газар уһалагдаха болоно.

Хүдөөгэй механизаторнуудта городой барилгашад ехэ туһа хүргэһэн байгаа. Ленинабад, Кайраккума болон бусад городуудай 700 барилгашад дүрбэн хоногой туршада ажаллажа, зургаан километр утатай ехэ канал малталсаба.

Заводой коммунистнуудай анхаралда

«Таджиккабель» гэдэг Душанбегэй заводой коммунистнуудай дунда политическэ һуралсал үргэнөөр эмхидхэгдэжэ байна. Партийна һуралсалай кружогууд болон һургуулинуудта заагдаһан материалнууд коммунистнуудай дунда ямараар шудалагдажа байнаб гэжэ асуудал табигдахада, заводой партбюрогой секретарь нүхэр И. В. Ткаченко предприятиин ажалшадые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэ нүлөөтэй байһаниие тэмдэглээ.

Партийна организаци хэблэл тараалгада ехэ анхарал хандуулна. Мүнөө предприятиин хүдэлмэришэд бүхэн дунда зэргээр гурбан янзын газетэ, журналнуудые захижа абадаг. Олонхи хүдэлмэришэд «Правда», «Известия» болон республикын газетэнүүдые, «Партийна жизнь», «Агитатор» гэжэ журналнуудые захина.

Заводой инженер болон техникүүд, хүдэлмэришэд ниитэ-политическэ ажабайдалда ехээр һонирходог. Нэн түрүүн КПСС-эй XXIV съездын материалнуудые шудална. Тэдэнэй эрдэмээ дээшэлүүлхэ хэрэгтэнь кино болон телевидени ехэ туһа хүргэдэг. Партийна организациин эмхидхэжэ байһан хүдэлмэри предприятиин бүхы ажалшадые идеологическа талаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэ удха шанартай. Мүнөө эндэхид наймадахи табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргээд, 1971 оной хахад жэлэй даабарииe болзорһоонь уридшалан дүүргээ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

РЕСПУБЛИКЫН ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ, НИИТЫН ЭДЕЭ ХООЛОЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын худалдаа наймаанай ...и зургаануудта, ниитын эдеэ хоо...предприятинуудта удаан саг соо ...р ажаллаһанайнь түлөө Бу...дай АССР-эй Верховно Соведэй ...зидиумэй Хүндэлэлэй грамотаар ...э хүнүүдые шагнаха:

...шиев Цыбик Дондуковичые — ...гын аймпотребсоюзай Сэлэн...ын худалдаа наймаанай баазые ...ша.

...дакова Надежда Никитичнае — ...скын эд хэрэглэгшэдэй бүлгэ... правлениин түрүүлэгшын ор...

...ранова Зинаида Титовнае — ...гын аймагай хүдэлмэришэдые ...адаг Гусиноозерско таһагай 7-до...магазиниие даагша.

...черемных Анастасия Иванов... — Улаан-Үдын столовонуудай ...тын 4-дэхи столовын повар.

...ракова Наталья Петровнае — ...тын аймпотребсоюзай Ехэ-Хүдэ...н сельпогой худалдаа наймаанай ...агые даагша.

...тухaнова Валентина Васильев... — Кабанскын аймагай хүдэлмэ...шэдые хангадаг Выдринэй таһа...бухгалтер.

...львас Елизавета Вильгельмовнае — ...банскын аймагай Тимлюйдэхи ...дэлмэришэдые хангаха таһагай ...ндитерска цехые даагша.

...игорьева Евдокия Ивановнае — ...хааминай аймагай Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай продснабай 3-дахи столовын повар.

Жамсуев Нима Дамдиновичые — Яруунын аймпотребсоюзай главна бухгалтер.

Кудряшов Григорий Лаврентьевичые — Баргажанай аймагай хүдэлмэришэдые хангаха Баргажанай таһагай начальнигай орлогшо.

Кузьмин Николай Григорьевичые — Улаан-Үдын столовонуудай трестын директор.

Наумова Аграфена Андреевнае — Улаан-Үдын горпромторгын баазын хүдэлмэришэн.

Новосельцева Анна Александровнае — Улаан-Үдын столовонуудай трестын 6-дахи столовын үйлэдбэриие даагша.

Очирова Норжима Данзановнае — Захааминай аймагай Енгорбойн эд хэрэглэгшэдэй бүлгэмэй директор.

Петрова Елена Николаевнае — Улаан-Үдын столовонуудай трестын 10-дахи столовын үйлэдбэриие даагша.

Полетаева Валентина Карповнае — Улаан-Үдын горпищеторгын «Заря» гэдэг 81-дэхи магазиниие даагша.

Роговой Василий Федоровичые — Улаан-Үдын столовонуудай трестын 8-дахи столовын директор.

Скороходова Мария Ивановнае — Улаан-Үдын горпромторгын наймаанай байшангай таһагые даагша.

Смирнова Надежда Павловнае — Улаан-Үдын горпищеторгын худалдаа наймаанай таһагай ахалагша товаровед.

Суворова Степанида Поликарповнае — Кабанскын аймагай Тимлюйдэхи хүдэлмэришэдые хангаха таһагай повар.

Чилимова Мария Ивановнае — Улаан-Үдын горплодоовощторгын 10-дахи магазиниие даагша.

Чужакин Владимир Константиновичые — Буряадай АССР-эй Худалдаа наймаанай министерствын худалдаа наймаанай техникын талаар тусхай комбинадай инженер.

Шуханова Ирина Александровнае — Улаан-Үдын горхлебторгын 12-дохи магазиниие даагша.

Яковлева Полина Ванифантьевнае — Ой модоной, модо болбосоруулгын промышленностиин министерствын Буряадай УРС-ын түсэблэлгэ-финансын таһагай начальник.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1971 оной июлиин 23.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

РЕСПУБЛИКЫН ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ ПРЕДПРИЯТИНУУДТА, НИИТЫН ЭДЕЭ ХООЛОЙ ГАЗАРНУУДТА ХҮДЭЛГШЭДТЭ БУРЯАДАЙ АССР-эй ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ ГАБЬЯАТА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Республикын худалдаа наймаа хүгжөөлгэдэ габьяатай байһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй худалдаа наймаанай габьяата хүдэлмэрилэгшэ гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ иимэ хүнүүдтэ олгохо:

Жукова Елизавета Ивановнада — Улаан-Үдын горпромторгын 32-дохи магазиниие даагша.

Лопатина Ульяна Яковлевнада — Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин хүдэлмэришэдые хангаха таһагай 26-дахи магазинай ахалагша наймаашан.

Николаенко Анастасия Марковнада — Улаан-Үдын горпищеторгын 32-дохи магазиниие даагша.

Ощепков Петр Константиновичта — «Росбакалейн» Буряадай конторые эрхилэгшэ.

Сидоров Иван Николаевичта — Бэшүүрэй аймпотребсоюзай правлениин түрүүлэгшэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1971 оной июлиин 23.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

УЛААН-ҮДЫН СУДНА БҮТЭЭЛГЫН ЗАВОДОЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Социалис мүрысөөндэ үйлэдбэриин ехэ амжалта туйлаһанайнь түлөө иимэ хүнүүдые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха:

Курбатов Виктор Николаевичые — заводой главна инженер.

Лысенко Владлен Афанасьевичые — судна хабсаргагша.

Шарапова Таисия Васильевнае — электро-гагнууршан.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1971 оной июлиин 23.

ХУДАЛДАА НАЙМАА УЛАМ ҺАЙЖАРУУЛХА

Үнгэрэгшэ хабар боложо үнгэрһэн партиин XXIV съезд шэнэ табан жэлдэ худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ харюусалгатай зорилго табиһан байна. Съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхын түлөө тэмсэлэй үргэнөөр дэлгэржэ байһан оршон байдалда республикымнай худалдаа наймаашад энэ жэлэйнгээ һайндэрые тэмдэглэжэ байна.

Үнгэрһэн табан жэлэй туршада республикымнай наймаашад муу бэшээр ажаллаа. Гүрэнэй болон кооперативна худалдаа наймаан республика доторнай энэ үе соо нилээд һайжараа. Эдеэ хоол худалдалга муу бэшээр эмхидхэгдэнхэй. Үнгэрэгшэ табан жэл соо эдеэ хоол худалдалга 1,78 процентээр ургаа. Тогоошод, кулинарнууд, официантнууд бага дүршэлөө хэрэглэн, яһала һайнаар хүдэлөө. Мүн лэ энэ үе соо хүн зоной эдеэ хоолой зүйл худалдан абалгань 46,6 процентээр ургаа.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриин ургахатай хамта элдэб олон янзын эдеэ хоол гаргалга элбэгжээ. Худалдаа наймаанай хүтэлбэрилэгшэд столово, ресторануудые эрхим һайн шанартай продуктнуудаар хангахын хойноһоо оролдоо. Гүрэнэй нөөсэһөө мяха хэрэглэлгэ хүн бүхэнэй хүртэсэдэ абаха болоо һаа, 4 кг. гэхэ гү, али 21,1 процентээр, һүн — 26,7, загаһан — 26, үндэгэн — 2,42 процентээр дээшэлһэн байха юм.

Урданайхиһаа ондоогоор элдэб эд бараан худалдагдадаг болоо. Оёгдоһон бэлэн хубсаһа хүн зон олоор худалдан абана. Оёгдоһон хубсаһа худалдалга табан жэлэй туршада 54,7, гутал — 39,1, мебель — 34,8 процентээр ургаа. Мүн телевизор, холодильник, радиоло гэхэ мэтэ гэрэй хэрэгсэлнүүдые урданайхиһаа һураггүй олоор абадаг болонхой.

Арад зоной эрилтые гүйсэд дүүрэнээр хангахын тула һанаһанда хүрэмэ, уужам һаруул столово, магазинуудтай байха хэрэгтэй. Наймаанай материально-техническэ баазые һайжаруулха талаар бага бэшэ хүдэлмэри хэгдээ. Республика доторнай үнгэрэгшэ табан жэл соо магазин барилга 34, столово — 43,9 процентээр ургаһан байна. Эд бараа хадагалдаг складууд, огородой болон үрэ жэмэс хадагалдаг газарнуудай талмай үргэдхэгдэһэн, олошорһон байна.

Хэды тиигэбэшье, наймаанай болон ниитын эдеэ хоол бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ горитойхон дутуу дунданууд дайралдаһаар. Шухала хэрэгтэй эдеэ хоолоор, эд бараагаар хангалга бирагүйхэн байһаар, барилгын хүдэлмэри далайса ехэтэйгээр үшөөл ябуулагданагүй. Эдэ бүгэдэ олониитые гүйсэд һайнаар хангалгадамнай һаад хэнэ. Энээн дээрэһээ боложо, ажалшадай гомдол оруулхань буруу бэшэ.

Эдеэ хоол, эд бараа өөһэдөө шэлэн абаха магазинуудай тоо олон болгогдоогүй.

Шэнэ табан жэлдэ эдэ дутагдалнууд усадхагдаха гэжэ һанагдана. Юуб гэхэдэ, партиин XXIV съездын Директивэнүүдтэй танилсахада арад зонойимнай ажабайдал жэшээгүй һайн болохоор хараалагданхай. Эдеэ хоол худалдаха столово олоор бариха тухай Директивэнүүд соо тодо һонороор хэлэгдэнхэй. Табан жэлэй туршада столово бүри олоор баригдаха, олон янзын эдеэ хоол бэлдэгдэдэг болохоор хараалагданхай.

Ниитын эдеэ хоол наймаалдаг газар үшөөл үсөөн. Олонхи хүдөө нютагуудта, техникум, һургуулинуудта ниитын эдеэнэй газарнууд үгы байһаар. Эдэ дутагдалнуудые энэ табан жэлэй турша соо усадхаха шухала. Партиин Директивэнүүд соо хараалагдаһанай ёһоор, мүнөө үеын мебелеэр ажалшадые хангаха хэрэгтэй, мүн олон тоото шэнэ столовонуудые, магазинуудые бариха шухала. Тусхайлан хэлэбэл, энэ үе соо 2 мянган хүдэлмэришэдэй эдеэлхэ столово баригдаха ёһотой.

Арад зониие эдеэ хоолоор, эд бараагаар хангаха хэрэгые, мүн наймаашадай ажалай эрхэ байдал һайжаруулхын тулада түсэбтэ табан жэл соо худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой шэнэ предприятинууд баригдаха юм.

Жэшээнь, Улаан-Үдын Кировэй нэрэмжэтэ гудамжада 200 хүнэй хүдэлхэ универмаг, авиационно заводой һууриндахи Гарнаевай нэрэмжэтэ болон Телецентр шадар Бабушкинай нэрэмжэтэ үйлсэдэ 27 наймаашадай хүдэлхэ эдеэ хоолой, эд бараанай магазин, Железнодорожно райондо Гагаринай нэрэмжэтэ гудамжада 150 хүнэй хүдэлхэ универмаг болон бусад худалдаа наймаанай барилганууд баригдаха.

Гэхэ зуура, энэ табан жэлэй туршада ниитын эдеэ хоолой предприятинууд үргэдхэгдэхэ. Советскэ гудамжада баригдаха «Интурист» гэжэ шэнэ гостиница 300 хүнэй һууритай столовотой байха юм. Авиазаводой һууринда, Октябрьска районой Бабушкинай нэрэмжэтэ үйлсэдэ 100—150 хүнэй һууритай кафе нээгдэхэ байна. Республикын бэшэшье хото городуудта, һуурин тосхонуудта шэнэ магазин, столово, кафе баригдахаар хараалагдана.

Эдеэ хоол, эд бараа худалдаха комплекс, 80 хүнэй һууритай ресторан Хяагтада баригдажа байнхай.

Наймаанай хүдэлмэрилэгшэд ажалшадые һайн шанартай хубсаһа хунараар, гуталаар, илангаяа үхибүүдэй хубсаһаар гүйсэд һайнаар хангаха зэргэтэй. Бидэнэр мебель, амһартануудые, холодильнигуудые ажалшадта урданайхиһаа һураггүй олоор худалдадаг болохо ёһотойбди. Гадна, худалдаа наймаан жэшээтэ һайнаар эрхилэгдэхэ болоно. Бааза болон складуудта байһан эд бараа удаан хэбтүүлэнгүй, хүн зондо гаргажа худалдаха гээшэ шухалын шухала зорилго болоно.

Кооперативна худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ илангаяа ехэ харюусалгатай зорилго табигдана. Юундэб гэхэдэ, хүдөө нютагуудай ажалшадые эд бараагаар хангалгые һайжаруулха зорилго Директивэнүүд дотор хэлэгдэнхэй. Гэхэ зуура, кооператорнууд хүдөөгэй ажалшадай үмэнэ үшөөл ехэ юумэ хэжэ үрдеэгүй байһаар. Загаһан, загаһанай консервэ худалдаанда хомор гаргагдана. Эдэ зорилгонуудые шиидхэхэ арга боломжо бии. Энээнэй тулада кооперативна худалдаа наймаанай бүхы һалбаринуудта хүдэлжэ байгшадай харюусалга дээшэлүүлхэ, худалдаа наймаанай эмхи зургаануудые үргэдхэхэ, хүдөөгэй ажалшадые улам һайнаар хангаха хэрэгтэй.

Шухала хэрэгтэй эд бараагаар худалдаа наймаанай газарнуудые хангалга худалдаа наймаан промышленность хоёрой нягта холбоотой байлгаһаа сэхэ дулдыдаха байна. Зүгөөр энэ талаар манайда хэрэг байдал тиимэшье һайн бэшэ. Худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд хангалтагүй муугаар ажаллахаһаа гадна, шухала хэрэгтэй эдлэл хэрэгсэлээр, эд бараагаар хангаха даабаряа һайнаар дүүргэжэ байха тухайнь промышленностьда эрилтэ табинагүй.

Ямар эд бараанай, эдеэ хоолой шухала хэрэгтэй байһые һайн мэдэжэ байһан дээрэһээ худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд эд бараагаар хангагшадта захил хэжэ байха ёһотой гэжэ Директивэнүүд дотор заагдана. Худалдаа наймаанай газарнууд эдэ бүгэдые дүүрэнээр ашаглажа, ажалшадай ажаһуудал һайжаруулха талаар ехэ зорилго шиидхэхэ уялгатай байна.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлэн, совет арадые шухала хэрэгтэй эд бараагаар гүйсэд дүүрэнээр хангажа, ажалшадай ажаһуудал улам һайжаруулха гээшэ маанадай, худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй зорилго болоно.

М. ХАБАЛОВ,
Буряадай АССР-эй худалдаа наймаанай министр.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

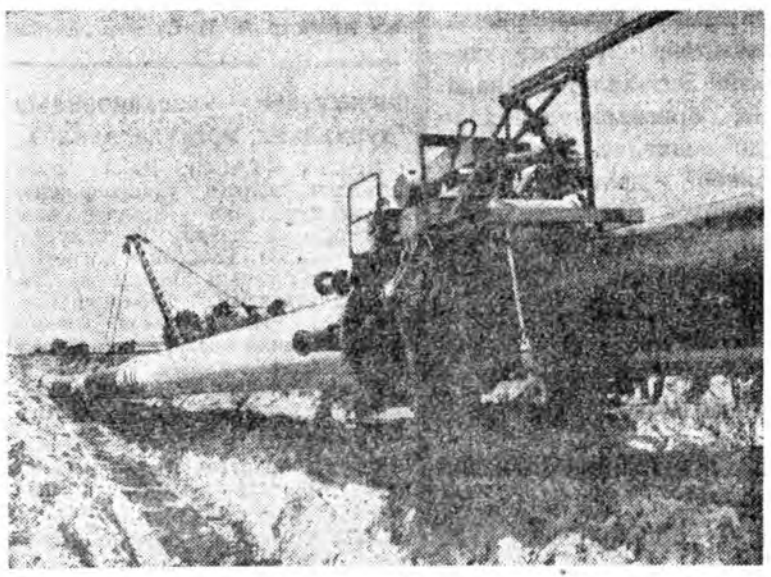
МОНГОЛ

Монголой Арадай Республикын ажалшад МНРП-гэй XVI съездын шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Эндэ олохон промышленна предприятинууд мүрысөөндэ шалгарна. Республикын томохон предприятинуудай нэгэн Налайха гэжэ газарта ажалладаг шахтернууд даабаряа һара бүридэ үлүүлэн дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур хэдэн мянган тонно продукци гүрэндөө тушаана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Налайха гэдэг шахтада шулуу нүүрһэн вагонуудта ашагдажа байна.

ЧЕХОСЛОВАКИ

Энэ ороной Баруун Словакиин Трстин гэжэ тосхоной хажууда газ дамжуулдаг соргонууд ашаглалгада оруулагдажа байна. Тэрэнь Советскэ Союзай туһаламжатайгаар бүтээгдэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Трстин гэдэг тосхон шадар газай соргонууд тодхогдожо байна.

ЧТК—АПН-эй фото.

ШАНДА ХҮРТЭБЭ

Мухар-Шэбэрэй Хонхолын сельпо һүүлэй арбан жэлэй туршада худалдаа наймаанай болон эдеэ хоолой предприятинуудай дундаһаа ходо шалгаржа, социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Байгша оной түрүүшын хахад жэлдэ эд бараа наймаалха түсэбые 50 мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргэһэн байха юм. Хүдөө ажахын продуктнуудые хүн зонһоо худалдажа абаха, наймаалха даабаряа 1823 түхэригөөр үлүүлээ.

Тус сельпогой түрүүлэгшэ К. И. Толомышных хүдэлмэридөө оролдосотой һайнаар хандадаг дээрэһээ хүдөөгэй хүн зоной этигэл найдабарида хүртэһэн байха юм. Мүнөө 12 жэлдэ түрүүлэгшын уялга дүүргэнэ. Тэрэ ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаададсадаг. һүүлэй гурбан жэлэй туршада сельскэ Соведэй депутадаар һунгагдаа.

Капитолина Иннокентьевна Толомышных һаяхан Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаа. Энэ шагнал ажал хүдэлмэридөө абьяастай байһыень гэршэлжэ үгэнэ.

Д. КОЛМАКОВ.

ХЭНЭЙ ХАРЮУСАХА ХЭРЭГ БЭ?

Орон дотороо эдеэ хоолой зүйлнүүдые, тэрэ тоодо мяха, тоһо болон бусад продуктнуудые элбэгээр абаха тухай КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүд дотор шухала зорилгонууд табигдажа, манай республикын колхоз, совхозуудай ажалшадай ехэ хүдэлмэри эмхидхэжэ байһаниинь элитэ.

Мал ажалые хүгжөөхын, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын тулада бүхы арга боломжонууд һайнаар хэрэглэгдэхэ байна бшуу. Нэн түрүүн колхоз, совхозуудта сабшалан, бэлшээриин газар ашаг олзо ехэтэйгээр эдлэгдэхэ болоно. Газар байнал гээд, тэрээндэ хайша хэрэгээр хандаха бэшэ, харин жэл бүри урожайтай һайн болгохо, ногооной ургасые дээшэлүүлхэ арга хаанашье бии. Ниитын малда тэжээл элбэгээр бэлэдхэхын хажуугаар, хүдөөгэй бэлшээридэ байнал һаналаа табижа, хайшан гэжэ һайжаруулхаб гэжэ бодомжолко шухала бшуу.

Мүнөө үедэ республика доторнай сабшалан, бэлшээри һайжаруулгаар аргагүй ехэ хүдэлмэри хэглэжэшье байдаг. Малай бэлшээри һайжаруулхын тулада лугомелиоративна отрядууд колхоз, совхозуудта хүдэлнэ. Культурна бэлшээринүүд бии болгогдожо байна. Урдань эдлэгдэдэггүй, ургамал ногоо муутай бэлдог дэгнүүлтэй, бороложо бургааһанда дарагдаһан газарнууд олон ажахынуудта ашаглалгада оруулагдажа эхилээ. Жэшээлхэдэ, Ивалгын турнэлга-үйлэдбэрилгын ажахы һүүлэй үедэ сабшалан һайжаруулгада, тэрэниие үргэдхэлгэдэ ехэ анхаржа, үбһэ ногооной баян ургаса ургуулна. Хяагтын аймагай Худэриин совхоздо, мүн «Родина» колхоздо луговодуудай хүсөөр ехэ хүдэлмэри хэгдэдэг.

Гэбэшье зарим ажахынууд илангаяа малай бэлшээри һайжаруулгада багаар анхарна. Хяагтын аймагай Погранична совхозой Хоронхойн отделениин хоёр багахан аралда (25 гектар газартай) Хяагтын лугомелиоративна отрядайхид культурна бэлшээри бии болгожо байна. Теэд хүдэлмэринь хашалтагүй гэжэ һанамаар. Юундэб гэхэдэ, эдэ аралнууд дээгүүр ургаһан бургааһа модо, моноһонууд тракторай хүсөөр унагаагдана. һүүлдэ модонуудынь бульдозероор иишэ тиишэ түлхигдэжэ обоологдоод, шатаагдаха юм. Шорой элһэтэй холилдожо, худхалдашаһан нойтон модод хайшан гээд дууһан шаташаха һэм, удаан саг соо ууяжа, утаа униар татажа байдаг. Иигэжэ «сэбэрлэлгэ» хэһэнэйнь удаа харахада, арья-барья хүсэд шатаагүй модод эндэ тэндэ харлажа харагдана. Зүгөөр шатааһан газарнуудтань томо томо галай гуламтанууд үлэнэ бшуу. Тиигээд шатааһан газарайнь үбһэ ногоон 5—6 жэлэй туршада ургахаа болино гээшэ. Мүн шугы модо унагаагаад, тракторaap түлхихэдэнь, газарай хүрьһэн ехээр гэмтээгдэдэг. Хоронхойн элһэтэй газар нэгэл һандархадаа, һалхинда үлеэгдэжэ муудана. Үни холоһоо хойно хүрьһэжэжэ, хяаг болон бэшэшье үбһэ ногоо ургадаг бэлшээри муугаар хандаһан дээрэһээнь һалажа байна гэхээр.

Газарай хүрьһэ һандаралгыһ эртэнһээ һэргылхэ тушаа эндэхи поселково Соведэй хэмжээ абаха гэхэдэнь, хүтэлбэрилэгшэдэйнь болон депутадуудай дурадхалнууд тоогдоногүй.

— Бидэ Погранична совхозой директор Ф. И. Кушнаревой үгэһэн даабари дүүргэнэбди, —гэжэ лугомелиоративна отрядайхид хэлэдэг. Харин нүхэр Кушнарев:

— Би совхозой директорби. Хоронхой шадархи газар манай мэдэлэй, юу хэхэ дуратайбибди— манай хэрэг. Хэнһээшье һурахагүйбди, хэхэл дуратай ажалаа хэхэбди,—гэжэ мэдүүлнэ.

Культурна бэлшээри бии болголгодоо арал дээрэхи модые заал һаа дууһан үгы хэхэ зорилго табигдана гү? Эндэхи элһэтэй газарай хүрьһыень һалгажа байнхаар һайса уһалаад, үтэгжүүлээд байбалынь үшөө һайн һэн гэжэ нютагай зон хэлсэдэг. Хэрбээ шугы модоые үгы хэжэ, бэлшээри үргэдхэхэ болоо һаа, ажалынь зүбөөр эмхидхэгдэхэ байгаа. Унагаагдаһан шугы бургааһа, моноһонууд дайралдаһан газарта шатаагдаха ёһогүй ха юм. Тэрэниие холо гаргажа обоолхо. һүүлдэ хатаагаад, галдаха аргашье бии гэжэ һанагдана.

Д. ДАМДИНОВ.

Арад зоной эд хэрэглэ[...] хангахын тулада Ула[...] Үдын горпромторгын худ[...]даа наймаанай предпри[...]нууд социалис мүрыс[...]дэ эдэбхитэйгээр хабаа[...]сана. Һаяхан магазинуу[...] хоорондо дэлгэрһэн мү[...]сөөнэй дүнгүүд согсоло[...]жо, 36-дахи магазин ш[...] гараа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: мү[...]сөөндэ түрүү һуури эзэл[...] наймаалагша Л. Э. Му[...] үнэтэ шан барюулагда[...] байна.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэри—олониит[...]

ҮЗЭЛ СУРТАЛШАД, АЖАЛША[...] ТЭДЭНЭЙ ХЭРЭГҮҮД

Партиин XXIV съезд хадаа манай партиин, совет арадай, дэлхэйн коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй ажабайдалда ехэ удха шанартай байһаниинь бүгэдэндэ эли. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэһэн тоосоото элидхэл, делегадуудай хэлэһэн үгэ, съездын мүн бэшэ материалнууд бүхы совет арадтал адли манай колхознигуудые ехээр һонирхуулһан байна.

Партиин XXIV съездын материалнуудай удхые хүдөөгэй хүн бүхэндэ ойлгуулхын тулада манай колхозой партийна комитет, партийна эхин организацинууд ойлгууламжын ехэ хүдэлмэри ябуулха гэжэ оролдоно.

Энэ ехэ хуралдаанай нээгдээд байхадань, партийна эхин организацинуудта агитаторнуудай, политинформаторнуудай, лектор болон элидхэлшэдэй зүблөөн үнгэргэгдэһэн байгаа. Агитаторнуудта участогуудые (10—10 айл) даалгажа үгтөө, лектор, элидхэлшэ бүхэндэ лекци, хөөрэлдөө хэхэ темэ даалгагдаа һэн.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха хүсэн манай колхоздо яһала ехэ бии. Манай колхозой партийна эхин организацинуудта таби гаран агитатор, 18 лектор, элидхэлшэд бии. Тиихэдэ парткомой дэргэдэ үшөө 15 политинформатор, эдээнһээ гадуур партийна эхин организацинуудай дэргэдэ 12 политинформатор бии юм.

Партиин XXIV съездын материалнуудые ажалшадай дунда нэбтэрүүлхэ талаар манай үзэл сурталшадай олонхинь ехэ хүдэлмэри ябуулһан байна. Жэшээнь, агитаторнууд, политинформаторнууд, лекторнүүд Б. Д. Очиров, Д. Ю. Цыбикжапов, Б. М. Забанов, В. Д-С. Батуев, М. Ф. Клочихина, Н. А. Уланов, В. Д. Банзаров, Н. Д. Цыбиков, Д. Б. Батуев болон бусад колхознигуудай дунда ходо лекци уншажа, хөөрэлдөө хэжэ ябана. Үнгэрһэн һунгалтануудай кампаниин үедэ эдэнэр илангаяа ехэ ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулһан байна.

Манай колхозой партийна комитет, партийна эхин организацинуудай бюро агитаторнуудта, политинформаторнуудта, лекторнүүдтэ тодорхой туһаламжа үзүүлхэ гэжэ оролдодог байгаа. Эдэнэртэй семинарнууд, зүблөөнүүдые үнгэргэдэг, парткомой заседанинууд дээрэ эдээнэй хүдэлмэри тухай асуудал ходо зүбшэдэг байгаабди. Партийна комитет эдэ үзэл сурталшадай хэрэглэхэ справочна материалнуудые эртээнһээ суглуулжа, тусхай хабтаһан соо хэдэг юм. Хөөрэлдөө, лекцидээ бэлдэгшэдэй эдээниие хэрэглэхэдэнь таарамжатай, гар доро бэлэн материал байхадаа һайн.

КПСС-эй XXIV съездын материалнуудые улад зоной дунда нэбтэрүүлхэдэ, зураглан харуулһан зүйлнүүд (наглядна агитаци) ехэ удха шанартай байдагынь бүтэдэндэ эли. Тиимэһээ партийна комитет, эхин организацинууд съездын материалнуудые, тэдэнэй гол шухала тоонуудые зураглажа харуулхые оролдоһон байнабди. Манай колхозой клубууд, библиотекэнүүд, һуурин газарнууд, фермэнүүд, отаранууд, гүүртэнүүд, полевой станууд лозунгнуудаар, плакатануудаар, диаграмма, стенднүүдээр гоёогдонхой. Зураглаһан эдэ зүйлнүүдэй гол удха тухай хэлэхэ болоо һаа, үнгэрһэн табан жэлэй дүнгүүд манай гүрэн, республикамнай, аймаг, колхознай ямараар дүүргээб гэжэ харуулхые оролдообди. Гадна совет арадай, коллектив бүхэнэй шиидхэхэ юһэдэхи табан жэлэй гол шухала зорилгонуудые тайлбарилха гэжэ оролдоһон байнабди.

Партиин XXIV съездын материалнуудые олониитын дунда нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ ханын газетэ үргэнөөр хэрэглэдэгбди. Парткомой дэргэдэ, партийна зарим организацинуудай дэргэдэ ханын газетэнүүд гаргагдадаг, мүн «Сахилгаан», «Колючки» гэдэг шог хуудаһанууд ходо гаргагдажа байдаг юм. Партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлхын түлөө колхознигууд, предприятинууд, организацинуудай хүдэлмэришэд, алба хаагшадай тэмсэлые ханынгаа газетэдэ харуулха гэжэ партком, профсоюзай организаци, комсомолой комитет оролдодог, колхозой үйлэдбэриин зарим зарим участогуудай дутуу дунданудые шүүмжэлдэг, шорон хурса үгөөрөө хайрадаг байба.

Манай эндэхи соёлой эмхи зургаанууд партиин XXIV съездын материалнуудые нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ ехэ үүргэ дүүргэнэ. Энээнтэй хамта малшадые хангадаг гурим тухайда хэдэн үгөөр хэлэлтэй.

Колхозой партийна комитедэй дэргэдэ нүүдэл автоклуб байгуулагдаа һэн. ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь нүхэр Банзаров энэ клубай директорээр баталагданхай. Колхознай тусхай автобус абаа һэн. Тусгаар табигдаһан графигай ёһоор, энэ автоклуб малшад дээгүүр ябажа байдаг. Гүүртэ гү, али фермэдэ һарадаа 1—2 удаа автоклуб айлшалдаг гуримтай. Энээндэ ямар зонууд ябалсанаб гэхэдэ, лектор гү, али политинформатор, медицинын хүдэлмэрилэгшэ, нүүдэл библиотекэ, худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэ, нарин плепкотой кино, хэдэ хэдэн «артистнар» эндэ ябалсана. Үбэлдөө энэ нүүдэл автоклуб яһалашье һайнаар малшадые хангаа.

Зундаа, фермэ, гүүртэ, отаранудай зунай бэлшээридэ гарахадань, иимэ гуримай хангалга орёо бэрхэшээлтэй болоо. Зарим отара, гүүртэнүүдтэ машинаар хүрэхын аргагүй болобо.

Партиин XXIV съездын материалнуудые улад зоной дунда нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ дутагдалнууд үшөөл бии гэжэ мэдэрхэ ушартайбди. Холын бэлшээридэ гараһан малшадта ошохо аргагүй байнабди. Тиимэ хадаа политическэ хүдэлмэри һанаһанда хүрэмөөр ябуулагданагүй гэжэ хэлэлтэй.

Партиин XXIV съезд, тэрэнэй шиидхэбэринүүд, табиһан ехэ зорилгонуудынь ажалшан олониитын урма зориг бадаруулаа, политическэ, ажалай дэбжэлтэ үүсхээ. Иимэ дэбжэлтэ улам дэлгэрүүлжэ, эдэ ехэ зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ хүн зоной хүсэл эрмэлзэл зорюулха гээшые манай партийна комитет, эхин организацинууд шухалын шухала зорилго гэжэ тоолоно. Колхознигуудай дунда эмхидхэһэн социалис мүрысөөн энээндэ ехэ удха шанартай байха юм.

Партиин энэ ехэ хуралдаанда бэлэдхэлэй үедэ, съездын нээгдээд байхада, дүүрэһэн хойнонь бүхы коллективүүдтэ, фермэнүүд, гүүртэ, отарануудта, полевой стануудта, мастерскойнуудта улад зоной суглаанууд үнгэргэгдэһэн байна. Колхозой центртэ, отделенинүүдтэ колхознигуудай хамтын суглаанууд болоо һэн. Партийна суглаанууд үнгэргэгдөө. Эдээн дээгүүр коллектив бүхэнэй, колхозой социалис уялганууд баталан абтаа. Партийна комитет, эхин организацинууд эдэ уялгануудые зураглажа гоёор бэшүүлээд, олоной ябадаг газарнуудта үлгэһэн, эдээнэй дүүргэлтые саг үргэлжэ шалгахые оролдоһон, мүнөөшье [...]

Коллектив бүхэнэй ажал [...]ридэ тааруулан, мүрысөөнэй [...]дые гаргадаг гуримтай[...] шээнь, һаалишадай мү[...] дүнгүүд һарадаа, кварталд[...] жэл соо нэгэ удаа гаргагд[...] нидой хурьгалалгын үедэ х[...] мүрысөөнэй дүнгүүд таб[...] бүри гаргагдажа байдаг. [...] хонишодой бүхы хүдэлмэр[...] жэлдээ нэгэ удаа—август [...] согсологдодог юм. Хабарай [...] үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын, ур[...]ряалгын, хонидой нооһо [...] мэтэ саг зуурын кампанинуу[...]дэ мүрысөөнэй дүнгүүд [...]роэр (нооһо хайшалалга дээр[...] табан, арба-арбан хоногоор, [...] нэгэ удаа гаргагдана. Удаа[...]хын кампаниин дүн согсол[...]

Социалис мүрысөөнэй [...] олониитэдэ дуулгаха хэмж[...] абадаг байнабди. Энэ зори[...]нын газетэ, самбарнуудые [...]бди, тусхай бюллетеньнүүд[...] набди суглаа зүблөөнүүд[...] гэжэ, хөөрэлдөөн элидхэл [...]дые хэдэгбди.

Социалис мүрысөө эмхид[...]рэниие дэлисэ ехэтэй, а[...] олоор хабаадуулха хэрэгтэ [...]нэй дүримүүдые зүбөөр зохё[...]ха гээшэ ехэ удха шанар[...] ажагланхайбди. Манай аж[...]бари бүхэндэ, мүн ажахын [...] бүхэндэ колхоздомнай соци[...]рысөөнэй дүримүүд зохё[...] Ажалдаа эрхим амжалта т[...]дые моральна, материальна[...] урмашуулха хэмжээнүүд м[...] дүримүүд соо тон тодоор [...]данхай. Тиигэхэ зуураа т[...]лые моральна талаарнь урм[...] ехэ һуури эзэлдэг, энээн[...] анхаралаа табидаг байнаб[...] шээнь, үйлэдбэриин түрүүш[...] дэлэлэй грамотануудаар ша[...] хүндэлэлэй самбарта дү[...] хададгадаг, —юһэдэхи таба[...] хүндэлэлэй дэбтэртэ бэшэгд[...] химэй эрхимүүдтэ зорюулжа, [...] алдар солын туг үргэгдэдэг, [...] жэл мэргэжэлээрнь, жэшээн[...] ондо колхозой эрхим хо[...] «эрхим механизатор» гэхэ м[...] лото нэрэ зэргэ олгогдодог [...] на ажалай үрэ дүн гаргада[...] сиин үзэмжөөр «мал ажал[...]гер», «хүндэтэ колхозник» [...]тэ хүндэтэ нэрэ зэргэ үгтэдэ[...] Иимэ моральна хэмжээнүү[...] үрээ харуулдаг гэжэ һа[...] Байгша оной түрүүшын хаха[...] манай колхоздо мүрысөөнэ [...]лэгшэд олошороо, ажахынь [...] улам һайжараа. Энэ хэлэ[...] талхын тулада жэгтэй оло[...] хүнүүдэй—һаалишадай, хон[...] механизаторнуудай нэрэ дур[...]гааб. Теэд тиигэхэ аргагүй [...] колхозойнгоо хүдэлмэриин н[...] тухай хоёр үгөөр дурдаад м[...]ха болоо бэзэб. Энэ жэлэй т[...] хахад жэлдэ гүрэндэ мяха, [...]далдаха түсэбөө колхозн[...] үлүүлэн дүүргэнхэй.

Партийна комитет, эхин о[...]цинууд КПСС-эй XXIV съезд[...]териалнуудые нэбтэрүүлхэ, [...]тын дунда социалис мүрыс[...] дэлисэтэйгээр эмхидхэжэ, к[...] тэрэнэй гэшүүдэй хүдөө [...] продуктнуудые ехээр абажа, [...]дэ худалдаха гэһэн ехэ зори[...]даа бэелүүлхэ хэрэгтэнь [...] бшуу. Үнгэрэгшэ жэлдэ[...] таряа, һү, мяха, нооһо, ово[...] гүрэндэ худалдаха түсэбөө [...] колхоз холо үлүүлэн дүүрг[...] Мүн мүнгэн олзо орошын[...] дүүрээ бэлэй. Мүнөө жэл[...] шэнэ табан жэлэй түрүүшы[...] манай колхозницууд алхаса, [...] саяа улам жэгдэдхэнэ. шанг[...]

Ц. СУБА[...]
Зэдын аймагай «Мир» [...]хозой парткомой секре[...]

КИШИНЕВ. **Эндэ Пол[...]шын Арадай Республи[...] предприятинуудта үйлэдб[...]рилэгдэһэн 28 янзын элд[...] машинанууд выставкэдэ т[...]бигдаба. Тус ороной тр[...]тор болон хүдөө ажахын м[...]шинанууд Советскэ Союзд[...] ГДР болон Чехословаки[...] Венгридэ, мүн бусад о[...]нуудта хэрэглэгдэжэ б[...]даг.**

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: выст[...] дээрэ шэнэ түхэлэй маш[...] харуулагдана.

ТАСС-ай фотохронико

Сергей ГОРШКОВ,
Советскэ Союзай Флодой адмирал,
СССР-эй Далайн-Сэрэгэй
Флодой ахамад командалагша

СОВЕТ МОРЯГУУД СОЦИАЛИЗМЫН АША ТУҺЫЕ САХИН ХАМГААЛНА

Коммунис парти, совет арад СССР-эй хилэнүүдые дабагдашагүй байлгаха, социализмын туйлалтануудые, амгалан байдалай ашаг туһые хамгаалхын тула шадаха бүхы юумэеэ хэнэ. Империалис түримхэйшүүлэй амыень татаха, обыень дараха шухала найдал болгожо Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые улам бэхижүүлхэ гэжэ саг үргэлжэ оролдоно.

Мүнөө сагай дайшалхы техникээр, элдэб зэбсэгүүдээр хангагданхай Совет Далайн-Сэрэгэй Флот Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй бусад сэрэгүүдтэй хамта тааруугаар хүгжөөгдэнэ, социалис гүрэнэй нангин хилэнүүдые, социализмын ба эб найрамдалай ашаг туһые сахин хамгаална.

Мүнөө сагай далайн-сэрэгэй энэ техникэ тэрэниие шадамар бэрхээр эдлэн хүдэлгэжэ, дайшалхы арга боломжыень хүсэд бүрин хэрэглэжэ шадаһан совет морягуудай найдамтай гарта байдаг. Энээниие юун гэршэлнэб гэхэдэ, сэрэгэй морягуудай жолоодон дабшадаг совет онгосонуудай океан далайнууд соогуур үдэр, һүнигүй, Арктикын шэмэрүүн хүйтэндэ, дулаан ороной аяма халуунда, ямаршье шуурган ба долгиндо шадамар бэрхээр тамардаг олон тоото дабшалганууд эдээндэ түгэс хатуужал, дадал олгоһон байна.

Флодой ябаган сэрэгшэд ба эрье шадарай частьнууд ехэ эрэлхэг зоригтой, дайшалхы шадабаритай байха юм. Манай туһалбариин флодшье дайшалхы онгосонуудай аяар холуур, удаан саг соо тамаралга хаалгаха түгэс хаба шадабаритай.

Дэлхэйн океан далайнууд соогуур тамардаг Совет Флодой онгосонууд—империалис түримхэйшүүлые түбэгшөөлгэхэ түгэлдэр хүсэн болоно. Гэхэ зуура, дэлхэйн океан далайнуудта совет онгосонуудай тамардаг болоһондо империалис хархисууд дурагүй, тиимэһээ совет онгосонуудай тамаралгын уг зорилгые хазагайруулха, эдэнэй эб найрамдалта удха шанарые бага болгохо гэжэ оролдоно. Империалистнууд эзэрхэг түримхэй ябуулгануудаа далдалха һэдэлгэ гаргаха бүхэндөө «совет аюул» тухай хооһон зэрэб үгэ тараадаг байна.

Дундада далай соо Совет Далайн-Сэрэгэй Флодой ябадаг болоһон тушаа элдэб эсын худал үгэ тараадаг байгаа, тараанашье. Үнэн ушарые хазагай буруугаар харуулха гэжэ оролдогшодой нэгэн, адмирал Риверо «Джорнале д' Италиа» гэжэ газетэдэ интервью үгэхэдөө (байгша оной майда), дэлхэйе «совет аюулаар» айлгаха гэжэ дахинаа һэдээ. Дундада далайда совет далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй байһан ябадалһаа тэрэ аюул уг унгитай гэжэ тайлбарилха һанаатай байгаа.

Дундада далайдахи «совет аюул» тухай элдэб эсын мэдүүлгэнүүдэй бодото зорилгонь юун байгааб гэжэ асуухаар болоно. Энэнь Дундада далайн оршон тойронхи нютагуудта ажаһуудаг арадуудта, тэрэшэлэн социалис оронуудта ехэ аюул тохёолдуулдаг ракетно-ядерна зэбсэгтэй американ 6-дахи флодой онгосонуудай ябуулгын хорото хархис удха шэнжые далдалха гэһэн гол зорилготой. Хара ба Балтиин далайнууд худар, тайлбарилан хэлэбэл, Советскэ Союзай, мүн бусад социалис оронуудай хажуугаархи районууд худар американ онгосонуудай зорюута оролдог болоһониинь хүсэеэ харуулха гэһэн һэдэлгэһээ ондоогоор тайлбарилжа болохо аал?

Тиимэл ушарһаа совет арад өөрынгөө онгосонуудые Дундада далай ба дэлхэйн океанай бусад районууд худар эльгээнэ. Сүлөөтэй ажаһуухые хүсэдэг арадуудта аюул тохёолдуулхын тула бэшэ, харин Совет орондо, тэрэнэй ханинарта эсэргүү эзэрхэг түримхэй ябуулга тохёолдуулхагүйн тула иимэ юумэн хэгдэнэ. Совет Далайн-Сэрэгэй Флот тээшэ харша этэгээдүүдэй ходо шагаадаг болоо хадань манайхин зүб зам барина, совет арадай даалгаһан амгалан үүргые зүбөөр бэелүүлһэн болоно. Океан далайнууд соогуур тамаралга Совет Флодой заншал болонхой. Дэлхэйн океан дотор гансаараа эзэрхэн зонхилхо гэдэг империалис стратегүүдэй һанаашалганууд эсэслэн буруу һүрөө.

Совет сэрэгэй онгосонуудай океан соогуур тамаралга флодой сэрэгшэдэй онсо шанар ба дадал дүршэлые арьбадхаха, сэдьхэл бодолой ба моральна болбосоролыень дээшэлүүлхэ эрхим һургуули, эгээн үрэтэй онол арга болоно. Совет офицернүүд, старшинанууд ба матросууд Далайн-Сэрэгэй Флодой «Океан» гэжэ ехэ манёврнуудай, «Юг» гэжэ һуралсалай үедэ сэрэгэй эрхим шадабаритай, далайн дадал дүршэлтэй, ямаршье бэрхэшээлнүүдые дабаха хаба шадабаритай байһанаа элирхэйлэн харуулаа.

Совет Далайн-Сэрэгэй Флот хадаа империалис түримхэйшүүлэй обыень дараха, хорото балмад аашануудыень зайсуулха һүрөөтэй хүсэн байхатаяа хамта, эб найрамдалда дуратай бүхы арадуудтай интернациональна харилсаа холбоо, хани барисаа бэелүүлэгшэ болоно. Совет сэрэгэй онгосонууд һүүлэй жэлнүүдтэ Европын, Африкын ба Азиин оронуудаар хэдэн арбаад тусхай аяншалгануудые хэһэн, тиихэдээ хаа хаанагүй хүндэтэ айлшад, үнэн ханинар, Октябриин Эхэ ороной эрхим түлөөлэгшэд гэлсүүлэн угтагдадаг байгаа. Совет морягууд орон нютагуудһаа холуур аяншалан дабшахадаа, социализмын түрүүшын орон тухай үнэн ушарые хөөрэдэг байна.

Мүнөө жэл совет онгосонууд Эфиопи ба Францяар аяншалһан, Дани, Норвеги ба Нидерландаа айлшалха гэжэ хэлсэнхэй юм. Гэхэтэй хамта, совет морягууд энэ жэлдэ Нидерландын, Франциин ба Даниин морягуудые угтан аяншалуулха, мүн сентябрьда Норвегиин онгосонууд айлшалан ерэхээр хүлеэгдэнэ. Энээнһээ гадна, Швеци ба Францитай далайн-сэрэгэй делегацинуудые харилсан эльгээлсэхэ түсэбтэйбди. Эдэ харилсаанууднай бусад оронуудай арадуудтай совет арадай хани барисаае бэхижүүлгэдэ, хоорондоо үгэеэ ойлголсолгые улам үргэдхэлгэдэ ехээр туһалха, манай гүрэнэй сэхэ шууд баримталан бэелүүлдэг, амгалан ёһоор зэргэ оршохо политикын үшөө нэгэ гэршэ баримта болоно, дэлхэйдэхи түгшүүрилтэ байдал һуларуулха хэрэгтэ туһа хүргэнэ.

Совет Далайн-Сэрэгэй Флот ба социалис оронуудай флодуудай хоорондо онсо хани халуун, аха дүү ёһоной холбоон тогтонхой. Ондоошье байха арганьгүй. Юундэб гэхэдэ, социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай арадуудай суртал бодолынь адли, уг зорилгонь нэгэн юм. Эдэнэр интернационализмые сэхэ шууд баримталдаг, үндэһэн соёл ба уг заншалнуудые хүндэлдэг байна бшуу.

НАТО-гой сэрэгэй бүлэглэлһөө Варшавска Договорой эмхиин онсо илгаань юуб гэхэдэ, энэ эмхи арадуудайнгаа социалис туйлалтануудые, амгалан тайбан байдалые хамгаалха уг зорилготой. Энэ эмхи өөһэдыгөө хамгаалха уг зорилготой холбоон болоно. Тус холбоондо хабаадагшад хэндэшье аюул тохёолдуулдагтүй, бусадай газар дайдые эзэмдэхэ гэдэггүй, ондоо гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархадаггүй. Гэхэ зуура, эдэнэй зэбсэгтэ хүсэнүүд империалистнуудай эзэрхэг түримхэй аашануудта хамтааран харюу үгэхөөр хододоо бэлэн байдаг.

Социалис хани нэгэдэлтэ оронууд дүй дүршэлөө үргэнөөр халан абалсадаг, хамтын манёврнууд ба һуралсалнуудые хэдэг юм. Тиигэжэ сэрэгшэдэй дайшалхы шадабари дээшэлүүлдэг, онгосонууд ба частьнуудай харилсаа холбоото ябуулга тодорхойлдог. Союзна флодуудай морягуудай хани холбоон улам үргэдэнэ, хүгжөөгдэнэ, үгэеэ ойлголсолго ба дайшалхы нүхэсэлынь улам бэхижэнэ. Варшавска Договорто хабаатай оронуудай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй һүүлэй хамтын ехэ манёврнуудай нэгэнэй «Зэбсэгэй талаар аха дүүнэр» гэһэн уряатайгаар үнгэрһэниинь ехэ ушар удхатай юм.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: һуралсалай үедэ далайн сэрэгэй десантнууд буужа байна. Тэдэнэр дайшалхы техникээ газар дээрэ гаргажа ябана.

2-дохи зурагтань—Далайн-Сэрэгэй Флодой Н-скэ частиин командирнууд үдэр бүри дайшалхы мэргэжэлээ дээшэлүүлжэ байдаг.

ТАСС-ай фотохронико.

Совет морягууд өөһэдынгөө заншалта һайндэрые—СССР-эй Далайн-Сэрэгэй Флодой Үдэрые мүнөө жэл КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхэ гэжэ бүхы совет арадай эрид шиидэһэн оршон байдалда угтаба. Эдэнэр Эхэ оронойнгоо ерээдүйн байдалай түлөө ехэ харюусалгатай байһанаа мэдэрэн, дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалис гүрэнэйнгөө өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалые улам бэхижүүлхэ хэрэгтэ хамаг хүсэеэ зорюулна. Совет Далайн-Сэрэгэй морягууд съездын урда тээхи мүрысөөндэ туйлаһан амжалтануудаа батадхаха, арьбадхаха гэжэ шиидэнхэй. Эдэнэр политическэ болбосоролдоо, тусхай мэргэжэл шадабаридаа түшэглэн, түгэс зэһэнхэй байлгаая, бэлэдхэл ба һэримжэеэ улам дээшэлүүлхэ, зэбсэг ба техникэ хэрэглэлгын үрэ түгэс онол аргануудые шудалха, сэрэгэй журам бэхижүүлхэ хэрэгтэ оролдолго хүсэлэлгэеэ зорюулна.

Совет сэрэгэй морягууд ябаһан лэ, байһан лэ газартаа—океан далай болон агаар соо, баазанууд ба штабууд дотор—Эхэ ороной үмэнэхи нангин уялгаяа бүрин дүүргэхээр, арадуудай амгалан тайбан, аюулгүй байдал бэхижүүлгэдэ туһа хүргэхөөр хододоо бэлэн байнад.

(АПН).

ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДТА ЗОРЮУЛАН

Эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэд үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада амжалтатай һайнаар ажаллаа. Эд бараа наймаалха, эдеэ хоолой зүйлнүүдые бэлдэхэ, капитальна барилгада гаргашалагдаха мүнгэ зөөри ашаглаха, промышленна продукци бүтээн гаргаха табан жэлэйнгээ даалгабариие болзорһоонь урид, 1970 оной ноябриин 1-дэ дүүргэһэн байгаа.

Үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада 191 магазин, 16 столово, хилээмэ баридаг 11 пекарни, мүн бусад олон тоото барилга баригдажа тушаагдаһан байна.

Табан жэлэй туршада эд бараа наймаалга нилээд һайжарба. КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүд дотор хараалагдаһанай ёһоор, розничэ эд бараа наймаалха даалгабаринуудые 40 процентээр дээшэлүүлхээр хараалагдаһан байгаа һаа, үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада 44 процентээр дээшэлээ. Хүдөө нютагта ажаһуудаг нэгэ хүн бүхэндэ эд бараа наймаалга 41 процентээр дээшэлһэн болоно.

Мүнөө үедэ Буркоопсоюзай мэдэлдэ 1258 магазин ажаллана. Тэдэнэй 150-ниинь шэнэ гуримаар ажалладаг болоо. Тиигэжэ эд бараа худалдан абагшад дурсагдаһан магазинуудта ороходоо, өөһэдынгөө дураар эд бараа шэлэн абаха аргатай болоо. Холын гүүртэ, фермэнүүдтэ ажалладаг малшадые хэрэгтэй эд бараагаарнь хангаха хэрэгтэ аймагуудай наймаашад ехэ анхарал табидаг болоо. Тиигэжэ малшадта зорюулагдан, саг үргэлжэ 105 автолавка ажаллана. Хүдөөгэй хүн зониие бариһан хилээмээр саг соонь хангажа байха гэээшэ шухала асуудалнуудай нэгэн болонхой. Тиимэһээ олохон аймагуудта оньһожоруулагдаһан пекарнинууд, хилээмэнэй заводууд баригдаа.

Хүдөө нютагуудта эд бараа наймаалга һайжаруулагдаһанай ашаар колхоз, совхозуудай малшад болон механизаторнууд городуудай хүн зонһоо дутуугүй һайнаар хубсалдаг болонхой.

Үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада оролдосотой һайнаар ажаллаһан наймаашадай ажал парти, правительствын зүгһөө үндэрөөр сэгнэгдээ. Тиигэжэ Буркоопсоюзай системын 32 хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй орден болон медальнуудаар шагнагданхай.

Автобазын шофер Николай Федорович Ширяев «ГАЗ-51» маркын машина жолоодон, капитальна заһабаригүйгөөр 1 миллион километрһээ үлүү түйлгэжэ, Октябриин Революциин орденоор шагнагдаһан байна. Мүн иимэ үндэр дээдэ хайрада Зэдын Заготконторын директор Базар Бадмажапович Будаев хүртөө. Мүн хэдэн хүн Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан байна. Тэдэнэй тоодо Кабанскын аймагай наймаашан Лукерья Матвеевна Аксенова, Баргажанай райпотребсоюзай наймаашан Наталья Васильевна Дугарова, Хяагтын райпотребсоюзай наймаашан Бата Цыреторович Тулесонов болон бусадые нэрлэмээр.

Республикымнай кооператорнууд шэнэ табан жэлэй гараһанһаа хойшо мүн лэ оролдосотой һайнаар ажаллана. Партиин XXIV съездые хүндэтэйгөөр угтахын, шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй даалгабари болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөндэ оролсон, бага бэшэ амжалта туйланхай.

Энэ жэлэй түрүүшын хахадта эд бараа наймаалха даалгабаряа үлүүлэн дүүргэө. Түсэбһөө гадуур хүдөөгэй хүн зондо 1.318 мянган түхэригэй эд бараа наймаалагдаһан байна. Улаан-Үдын хүдөөгэй Советскэ райпо эд бараа наймаалха хахад жэлэйнгээ даалгабариие 109 процент шахуу дүүргэө. Прибайкальска, Сэлэнгын, Бэшүүрэй, Кабанскын, Зэдын, мүн бусад аймагуудай наймаашад оролдосотой бэрхээр ажаллажа, түсэбөө нилээд үлүүлэн дүүргэө.

Буркоопсоюзай худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд эдеэ хоол бэлдэхэ даалгабаряа нилээд үлүүлэн дүүргэө. Энэ жэлэй түрүүшын хахадта үндэгэ бэлдэхэ даалгабаряа 124 процент, мяха бэлдэхэ даалгабаряа 130 процент дүүргэө. Байгша оной түрүүшын хахадай туршада түсэбһөө гадуур 300 мянган түхэригэй олзо доход абтаһан байна.

Үнгэрэгшэ хабар болоһо үнгэрһэн партиин XXIV съезд кооперативна худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ харюусалгатайшье, ехэшье зорилго табиһан байна. Хүдөөгэй хүн зониие эд бараагаар улам һайнаар хангадаг болохо шухала гэжэ съездын баталан абаһан Директивэнүүд дотор заагданхай. Кооперативна худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд энэ харюусалгатай зорилгоёо мэдэрэн, шэнэ табан жэлэй туршада улам һайнаар ажаллаха хүсэлтэй.

И. ВЫЛКОВ.
Буркоопсоюзай правлениин түрүүлэгшын орлогшо.

Валя Кондакова худалдаа наймаанай хүдэлмэридэ оро һоор ехэшье удаан болоогүй. Дунда һургуули дүүргээд, наймаалагшын курсада һураһан байгаа. 1969 ондо Улаан-Үдын кооперативна техникум дүүргээ. Мүнөө Улаан-Үдын «Баяр» гэжэ магазинда наймаалагшаар хүдэлжэ байна. Тэрэ өөрынгөө мэргэжэлые дээшэлүүлжэ байдаг, худалдаа наймаанай Новосибирскын институдай 3-дахи курсда заочноор һурана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Валя Кондакова ажаллажа байна.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО — ХИЛЫН ГААНАҺАА

ФКП-гэй Политбюрогой мэдүүлгэ

ПАРИЖ. (ТАСС). Франциин Коммунис партиин Политбюро мэдүүлгэ толилоо. Уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлые саашадань бэхижүүлгэдэ, 1969 ондо Москвада болоһон уласхоорондын зүблөөнэй баталан абаһан документдэ үндэһэлэн, империализмда эсэргүү, хамтын ябуулга үргэдхэлгэдэ туһалхаар шиидэнги байһанаа Политбюро мэдүүлгэ соогоо онсолон тэмдэглэнэ.

Американ бүхы сэрэгүүдые, туһамаршадайнь сэрэгүүдые Индохитадай хахад арал дээрэһээ гаргуулхын тулада Индохитадта эб найрамдал ба бэеэ даанхай байдал хангахые хүсэгшэд эрилтэнүүдые хэхэ кампанияа үргэлжэлүүлхэнь, мүн Урда Вьетнамай Республикын Саг зуурын революционно правительствын таатай дурадхалнуудые дэмжэхэнь.

ЗҮБ ЗҮЙТЭЙ ЭРИЛТЭНҮҮД

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Урда Вьетнамай Республикын Саг зуурын революционно правительствын дурадхалые Никсонэй правительствын хүлеэн абахын тулада американ олониитэ улам бүри шангаар эрилтэ хэнэ. Ушарынь хадаа, эдэ дурадхалнууд Зүүн-Урда Азида амгалан ёһоной гуримшуулга хэхэ үндэһэ һуури боложо үгэхэ байна бшуу. Урда Вьетнамһаа бүхы американ сэрэгүүдые мүнөө жэлдэ гаргаха тодорхой болзор тогтоохыень США-гай правительство эдэ дурадхалнууд соо уряалагдана. Плендэ абтаһан бүхы сэрэгэй алба хэгшэдые энээнэй үндэһөөр сүлөөлхэ тухай хэлсээн баталагдажа шадаха байна бшуу.

ДРВ-дэ плендэ ороод байһан американ сэрэгэй алба хэгшэдэй бүлын бүлэг гэшүүд пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, РЮВ-эй ВРП-гэй дурадхалнуудые Вашингтоной хүлеэн абаха тухай эрилтэ хэһэн байха юм. Жэшээлхэдэ, сэрэгэй алба хэгшын эсэгэ Ричард Сиглер иимэ эрилтэнүүдые хээ. Эдэ дурадхалнууд плендэ ороһон американ сэрэгэй алба хэгшэдэй гэртээ бусаха зам нээжэ үгэнэ гээд Делия Алварес, Шерли Кронин гэгшэд пресс-конференци дээрэ мэдүүлээ. Урда Вьетнамһаа США-гай бүхы сэрэгүүдые гаргаха тодорхой болзор тогтоохоһоо президент Никсонэй арсаһан ушар американ сэрэгэй пленэйхидэй хуби заяан тухай һанаагаа зободоггүй байһыень гэршэлжэ үгэнэ гээд тэдэнэр тэмдэглээ.

Судандахи байдал

ХАРТУМ. (ТАСС). Суданай Революционно соведэй түрүүлэгшэ Джафар Нимейри Омдурманай радиогоор үгэ хэлэхэдээ, 1969 оной майн революциин соносхоһон гол ёһонуудта үндэһэлэн, ороной ажабайдалай экономическа ба бусад талаар Суданай правительство эрид ехэ шэнэдхэлгэнүүдые саашадань бэелүүлхэ гээд тэмдэглээ.

Гүрэнэй урбалтада хабаадагшад шангаар хэһээгдэхэ, мүн коммунистнуудшье хэһээгдэхэ гээд Нимейри мэдүүлээ.

Урбалтые хүтэлбэрилэгшэ майор Хашем Эль-Атта, тэрэнэй тала баригшад арестовалагдаа гээд Омдурманай радио мэдээсэһэн байна. Тэдэнэй хэрэгүүдые сэрэгэй дүрбэн трибунал мүрдэнэ. Суданда онсо байдал соносхогдоо, үдэшын 10 часһаа үглөөнэй 6 час хүрэтэр харуул табигдана.

МЕН агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Нимейри июлиин 22-то ОАР-ай президент Сададтай, Ливиин Революционно соведэй түрүүлэгшэ Каддафитай телефоноор хөөрэлдэжэ, орон доторхи байдал тухай тэдэнэртэ дуулгаһан байна.

Хашалта хэһээлтэ үргэлжэлүүлэгдэһээр

БУЭНОС-АЙРЕС. (ТАСС). Парагвайн Коммунис партиин түрүүлэгшэ Антонио Майдана диктатор Стресснерэй түрмэ соо 14 жэлэй турша соо хаалтатай һууна. Энээн тухай Парагвайн коммунистнуудай «Аделанте» газетэ мэдээсэнэ. Ороной баһа нэгэ элитэ ажал ябуулагша коммунист Хулио Рохас 15 жэлэй турша соо хаалтатай байдаг.

Зонхилогшодой засаг орон дотороо национально-сүлөөрэлгын хүдэлөө дарахые эрмэлзэхэдээ, шэрүүн шангаар хашаха, хэһээхэ политика бэелүүлнэ. Орон дотор демократическа эрхэ сүлөө байхагүй, хэдэн зуун түрүү үзэл бодолтой политическэ ажал ябуулагшад, хүдэлмэришэд, таряашад ба студентнүүд түрмэдэ хаагданхай. Политическэ шалтагаанаар хаалтада һуугшадай тоо һүүлэй үедэ бүри олон болоо.

Эзэрхэг түримхэйшүүлые буруушаалга

ХАНОЙ. (ТАСС). США-гай политика саашадаа заһарха ёһотой гэжэ дэлхэйн арадууд тоолохо зэргэгүй. США-гай политикын эзэрхэг түримхэй байһан тухай Лаостохи байдал гэршэлэн харуулжа үгэнэ гээд Лаос тушаа Женевскэ хэлсээнүүдэй баталагдаһаар юһэн жэлэй ойдо зорюулагдаһан статья соогоо «Нян Зан» газетэ бэшэнэ.

Эдэ хэлсээнүүдые американ империалистнуудай, тэдэнэй туһамаршадай оройдоошье сахидаггүй, лаос арадай национальна эрхэдэ бүдүүлигээр халдан ородог байһые Лаос тушаа Женевскэ хэлсээндэ гар табилсаһан ДРВ-тэй правительство ба вьетнам арад эрид шууд буруушаана. Эзэрхэг түримхэй ябуулгые, Лаостохи хамааралсалгүе Холбоото Штадуудай болюулха тухай вьетнам арад эрилтэ хэнэ.

Патриодуудай дайшалхы амжалтанууд

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай арадай зэбсэгтэ хүсэнүүд американо-сайгон сэрэгүүдтэ эсэргүү дайшалхы ябуулганууые эдэбхитэйгээр хэхэдээ, тэдэндэ ехэ хохидол ушаруулна.

«Освобождение» гэжэ хэблэлэй агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, энэ жэлэй түрүүшын зургаа һарын турша соо Кантхо провинцида дайсанай 6.000 солдат ба офицер хүлһөө буулгагдаа. Тэрээнһээ гадна, Урда Вьетнамай патриодууд 43 вертолет буудажа унагаагаа, гэмтээгээ, 50 сэрэгэй машина усадхаа, ехэ хэмжээнэй һомо хэрэгсэлнүүдые буляажа абаа. Июнь һарада Бариа, Лонгкхань, Бьенхоа, Ратьзиа провинцинуудта арадай зэбсэгтэ хүсэнүүд 10 американ вертолет буудажа унагаагаа, дайсанай хоёр ротые хүлһөөнь буулгаа.

Таарамжатай дурадхалнууд

ТОКИО. (ТАСС). Вьетнамай асуудалые вьетнамайхид өөһэдөө шиидхэхэ ёһотой гээд Японой томо газетэнүүдэй нэгэн «Асахи» редакционно статья соогоо бэшэнэ. Урда Вьетнамай Республикын Саг зуурын революционно правительствын һаялын дурадхалнууд Вьетнамда дайн байлдаа дүүргэхэ таарамжатай һайн үндэһэ һуури боложо үгэнэ гэжэ бидэнэр тоолонобди гээд газетэ үргэлжэлүүлэн бэшэнэ. Эдэ тодорхой ба таатай дурадхалнууд хаа хаанагүй ехээр дэмжэгдээ гээд статья соо хэлэгдэнэ. Гэбэшье эдэ дурадхалнуудта США мүнөө хүрэтэр харюу үгөөгүй гээд бидэнэр тоолонобди. Эдэ дурадхалнуудые американ талын хаража үзэхэ, Вьетнамһаа американ сэрэгүүдые гаргаха тодорхой болзор тогтооһон өөрынь проект зохёохо тухай бидэнэр эрилтэ хэнэбди. Тиигээд лэ байгаа һаа, Вьетнамда амгалан байдал тогтоохо тухай хэлсээнүүд урагшатай болохо һэн.

Хүдэлмэригүйшүүлэй тоо олон болоно

ЛОНДОН. (ТАСС). Июльдэ хүдэлмэригүйшүүлэй тоогой хэды шэнээн болоһон тухай тусхайта мэдээнүүдые «Сан» газетэ толилоо.

Консерваторнуудые хододоо дэмжэдэг хэблэлэй органууд хүдэлмэригүйшүүлэй тоо 829 мянга гаран хүн болоо гэжэ мэдэрнэ.

Хүдэлмэригүйшүүлэй түргэнөөр олон боложо байһые имагтал саг зуурын ушар болоно гэжэ соносхохын аргагүй гээд «Таймс» газетэ мэдүүлнэ. Хүдэлмэригүйшүүл саашадаа улам олон болохо гээд газетэ багсаан бэшэнэ. Хэдэ хэдэн экономистнуудай һанамжын ёһоор, мүнөө жэлэй эсэс хүрэтэр миллион хүн хүдэлмэригүй боложо магад.

«Бритш стил корпорейшн» гэжэ компани 1.900 хүниие һаяхан ажалһаань гаргаа.

КАИР. Гүрэнэй университедэй һуралсалай нэгэ байшан.

ТАСС-ай фотохронико.

СОЁЛОЙ hОНИН

АРАДАЙ БЭЛИГ hАЛБАРАН ХҮГЖЭНЭ

Республикын арадай уран бүтээлэй байшангай директор В. М. Ковальчугай хөөрөөнһөө

Манай орон дотор арадай бэлиг улам хүсэтэйгөөр, үргэн дэлисэтэйгээр хүгжөөгдэнэ. Энээнтэй нэгэн доро дуу хүгжэм, уран зураг гэхэ мэтэ ажаhуудалай шухала хубинь болонхой.

Гол ажалдаа ябахын хажуугаар дуу хүгжэм гү, али уран зурагай шадабари олоhон хүнүүдэй тоо олошорно. Энэ хадаа зол жаргалта үе сагаймнай hайн hайхан шэнжэ тэмдэгүүдэй нэгэниинь хаям даа.

Үнгэрһэн табан жэл соо уран hайханай самодеятельность гурбан ехэ шата дамжан хүгжөө гэхэ байнаб: нэгэдэхинь — совет засагай тогтоhоор 50 жэлэй ойдо, хоёрдохинь — В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлдэ, гурбадахинь — КПСС-эй XXIV съездэ бэлдэхэ үедэ уран hайханай бүлгэмүүдэй бүхы коллективүүдтэ айхабтар ехэ дэбжэлтэ үзэгдэhэн, ехэ хүдэлмэришье хэгдэhэн, энэнь улад зониие урмашуулhан байна. Энэ харалгануудта манай Буряадай делегаци Алас-Дурна зүгэй болон Сибириин коллективүүдэй дунда онсо шалгаран, эрхим тоодо ороhыень омогорхон дурдамаар. Жэшээнь, гансахан Яруунын аймагай түлөөлэгшэд 1967 оной бүхэсоюзна болон бүхэроссин харалгануудта Яхадай республикын бүхы делегадуудайхида орхёдоо 1,5 дахин олон дипломуудта, медальнуудта хүртэhэн байха юм. Тиихэдээ манай республикын түбэйшье, холыншье нютагуудта уран hайханай бүлгэмүүдэй нилээд хүгжэнги байhаниинь элиржэ үгэнэ бэзэ.

Манай агуухэ багша В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо бэлдэжэ байха үедэ Сэлэнгын ансамблиин, Шара-Голой хасагуудай, Забайкалиин шэмээшэгүүдэй хоорнуудай мүндэлhыс, арадай дуушадай хажуугаар академическэ коллективүүдэй бии болоhые бултааран баясан hананабди.

Харин партиин XXIV съездын хүндэлэлдэ үнгэргэгдэhэн фестивальнуудта уран hайханай бүлгэмэй 500 гаран коллективүүд гэхэ гү, али 18 мянган хүн хабаадалсаhан байна хаям.

Юрэнхылэн хэлэбэл, 1971 оной эхин дээрэ уран hайханай 1175 коллектив, кружогууд, тэдэнэй зэргэнүүдтэ 21 мянган эдэбхитэд тоологдоно гэжэ бүридхөө hэмди. Энэ хадаа хото, хүдөө нютагуудтамнай искусствын хэрэгтэ хүн зоной олоор элсэжэ, дуу хүгжэм, хатар наадан гэхэ мэтын дэлгэржэ, ажалшадай соёлой эрилтын муу бэшээр хангагдажа байhые гэршэлнэ.

Иигээд уран hайханай бүхы коллективүүд, республикынгаа тогтоhоор 50 жэлэй ойдо бэлдэжэ эхилхэнь, нилээд hонирхолтой хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэхэнь. Тиихэдээ туд тудтаа онсо программатай дуушадай, хатаршадай, уншагшадай, хууршадай, хүгжэмшэдэй, уран зураашадай, фотографуудай бэлиг шадабариин үргэн ехэ харалга үнгэргэгдэхэ юм.

Гадна 15 мянган хүнэй хабаадалгатайгаар дуу болон хатарай hүр жабхаланта hайндэр Улаан-Үдэдэмнай болохо юм. Мүн бэшэшье олон хүдэлмэри түсэблэгдэнхэй. Яhалашье гоё байха даа.

Зүгөөр энэ зорилго бэелүүлхэ хэрэгтэ арадай бэлигтэн, мэргэжэлтэдhээ гадна, үргэн олониитэ, партийна, советскэ, профсоюзай, комсомолой хүдэлмэрилэгшэд тон эдэбхитэйгээр хабаадалсаха, туhалха бэзэ гэжэ найдагдана.

ЭГЭЭЛ БЭЛИГТЭЙНЬ ШЭЛЭГДЭЭ!

Искусствын Алас-Дурнын институт Владивосток хотодо нээгдэhээр 9 жэл болоо. Институтда театральна, хүгжэмэй болон уран hайханай факультедүүд хүдэлмэрилдэг.

РСФСР-эй культурын министерствын коллегиин шиидхэбэреэр тус институдай дэргэдэ Буряадай национальна түрүүшын студи мүнөө жэл нээгдэхэнь. Студиин деканаар, уран hайханайнь хүтэлбэрилэгшөөр институдай багша Сергей Захарович Грешко томилогдобо.

Владивосток хотодо нээгдэhэн искусствын институтда орохо хүсэлтэй 195 хүн Буряадай республикаhаа эльгээгдээ. Артистын мэргэжэлтэй болохо басагад, хүбүүдэй олон байhаниинь яhала hайшаахаар гээшэ. Тиибэшье 28 хүнэй hуурида шалгалта гараhан залуушуулай дунда шанга тэмсэл болоhон байна. Эгээл бэлигтэй, искусствада hонөр хурсануудынь шэлэгдэжэ, искусствын энэ институтда студент болгогдожо абтаба бшуу. Эдэнэрнай Яруунын аймагай «Коммунизм» колхозhоо Д-Д. Бочиктуев, прибор-бүтээлгын заводой хүдэлмэришэн В. Бадеев, Баргажанай аймагай хүдөөгэй клубые даагша Ширеторов, Хэжэнгын аймагай «Первомайский» совхозой хонишон М. Обогов, Хориhоо А. Ермошкин, Хэжэнгэhээ багша Д. Дамдинова, Зэдын аймагhаа М. Самбуева, Агаhаа А. Болотова болон бусад болоно.

Манай республикаhаа студентнэрые абахаяа 3 багшанар ерэhэн юм. Тиин сугларагшадай дундаhаа 17 хүбүүд, 11 басагадые тэдэнэр шэлэбэ. Эдэнэр бултадаа театральна факультедэй актерой отделенидэ hурахаар абтаа. Дүрбэн жэл hуража, институдаа дүүргэжэ гарахадаа, тэдэнэр драма болон кинодо наадаха артистнууд болохо юм.

Ц. БАЛБАРОВ,
гүрэнэй Х. Намсараевай нэрэмжэтэ Буряад драмын театрай директор.

НОМОЙНЬ ЖАСА БАЯН

Ивалга тосхондо hуурижаhан Буряадай гүрэнэй хүдөө ажахын туршалгын станцида хамаатай научно-техническэ библиотекэ бии юм. Энэ хадаа хүдөө ажахын элдэб hалбаринуудые шэнжэлэн үзэхэ эрдэм ухаанай номой жаса болоно. Тэндэ дүн хамта 27 мянга гаран боти ном hудар суглуулагданхай.

Тус библиотекын номой жасада жэл бүри 1500 тухай элдэб ном дэбтэр, эрдэм-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай хэблэн гаргаhан зохёолнууд нэмэжэ абтадаг юм. Энээнhээ гадна 100 гаран газетэ, журналнууд захигдажа абтана.

Гүрэнэй туршалгын станциин научна хүдэлмэрилэгшэд үргаса дээшэлүүлхэ, адууhа мал олоор үдхэхэ, үүлтэрыень hайжаруулха болоод ашаг шэмыень ехэ болгохо шэнжэлхы ухаанай ажал хэхэдээ, энэ библиотекэhээ өөhэдтөө хэрэгтэй номуудые абажа, үргэнөөр хэрэглэнэ.

Библиотекын хүдэлмэрилэгшэд хүнүүдтэ ном тараажа үгөөд лэ, миин hуудаг гэжэ hанажа болохогүй. Тэдэнэр хүдөө ажахын олон hалбаринуудаар научно-техническэ мэдээсэл долоон хоног бүридэ үнгэргэдэг болоо. Тиихэдэ хүдөө ажахын hалбаринуудта хамаатай дүшэ гаран кинофильмнүүдые харуулhан байгаа. Энэ тон hонирхолтой хэшээлдэ олон хүн байлсаа hэн. Эдэ хэмжээ ябуулгануудые тус библиотекые даагша нүхэр О. Ястребова шадамар бэрхээр хүтэлбэрилнэ.

В. ГАЛДАНОВ.

ТОБШОХОНООР...

hАЯХАН аймагай ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд «Родина» колхоздо олооро сугларба. Эндэ нэгэ үдэрэй семинар үнгэргэгдөө. Энэ колхоздо сенаж, витаминтай үбhэнэй гурил яажа бэлдэжэ байhые тэдэнэр хараhан байна.

***

ХЯАГТЫН совхозой хонишон Б. Ш. Тодорхоева энэ жэлдэ зуун эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга абаад түлжүүлжэ байна. Хурьган бүхэнэйнгөө шэгнүүрые эхэhээнь hалгааха үе болотор 23 килограммда хүргэхэб гэhэн уялга абаа hэн. Энэ хонишон хэлэhэн үгэдөө хүрэжэ, толгой бүхэнэйнь шэгнүүрые 26,5 килограммда хүргэжэ, эхэhээнь hалгааба.

К. ХАЛТАНОВ.
Хяагта.

АЖАХЫГААРАА ВЫСТАВКЭДЭ

Буряадай хүдөө ажахын институдай «Байгал» гэжэ hуралсал-туршалгын ажахы СССР-эй арадай ажахын түйлалтануудые харуулhан выставкэдэ хабаадалсаха болоо гэhэн hураг суу сахилгаан мэтэ ажахын хүдэлмэришэдэй, институдай hурагшадай дунда тараба. «Байгал» ажахын түйлаhан амжалтань выставкын «Мал ажахы» гэhэн павильон соо үргэнөөр харуулагдаха юм.

Ленинэй орденой кавалер, ажахын түрүү hаалишан Любовь Николаевна Седых 1969 ондо ВДНХ-гай алтан медаль, нэгэдэхи мүнгэн шанда хүртөө бэлэй. 1970 ондо нүхэр Седых үнеэн бүриhөө 6116 килограмм hү hаажа, Россин Федерациин hаалишадай дунда суурхуулhан байха юм.

З. ТЭЛИН.

МАНАЙ АЙЛШАД

СЕАНСЫН УРДА ТЭЭ...

Прибайкалиин аймагай түбэй «Комсомолец» кинотеатр соо hууринай хүнүүд ээлжээтэ фильм хараха гэжэ сугларhан байгаа. Харин тэрэ үдэшэ хүнүүд сагhаа урид сугларжа, айлшадтай уулзахые хүлеэнги hуубад.

Москвагай М. Горькиин нэрэмжэтэ литературна институдhаа айлшад ерээ. Институдта hуража байhан поэдүүд болон прозаигуудhаа бүридэhэн тус агитбригада ВЛКСМ-эй ЦК-гай үүсхэлээр Сибириин арадтай уулзахаяа ерэhэн байгаа.

Залуу поэт Александр Терентьев сугларагшадта «Забытая деревня», «Виктория» болон бусад шүлэгүүдээ уншажа, ехэтэ тэдэниие hонирхуулаа. Литературна институдта орохоhоо урид олон мэргэжэл шудалhан Ардальон Гуляевай намтар тухай Виктор Рябченко хөөрөө. hүүлээрнь А. Гуляев өөрынгөө «Трубу украли» гэhэн шог рассказаа уншаа. Тэдэнэй дунда ябаhан поэт-оршуулагша Игорь Бехтерев, прозаик Виктор Суглубов гэгшэд мүн лэ hони hонин зохёолнуудаа гоё-hайханаар уншажа, хүдөөгэй ажалшадые ехэтэ баясуулhан байха юм.

ВЛКСМ-эй ЦК-гай даабаряар ябаhан литераторнуудай тус агитбригада юhэн хоногой туршада Прибайкалиин аймагаар айлшалха зорилготой. Мүнөө аймагай hууринуудай ажалшадтай уулзалга үнгэржэ байна.

Л. ШИГИНА.
Турунтаево.

БАЯР ХҮРГЭНЭ

Зэдын аймагай Доодо-Бургалтай нютагта ажаhуугшад Буряадай гүрэнэй Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ драмтеатрай артистнартай уулзаба.

Айлшадайнгаа табиhан «Гарай табан хурган», «Улаахан пулаадтай уляангирхамни» гэhэн зүжэгүүдые «Мир» колхозой ажалшад сэдьхэлээ ханан хараба.

Монгол арадай драматург Ч. Лодойдамбын «Гарай табан хурган» илангаяа hонирхогдоо. Гол роль болохо Сурэниие наадаhан залуу артистка Д. Жапхандаевае сугларагшад булта hайшаагаа.

«Улаахан пулаадтай уляангирхамни» гэжэ зүжэгэй героиня Асель сэдьхэлээрээ хэды hайн, hайхан хүм даа! Баарhан, Уляангирхан, шинии ажабайдалай түлөө бидэ хэды сэдьхэлээ хүдэлгөө гээшэбибди. Аселиин нүхэр Ильяс гэдэгые гүйсэдхэhэн артист Майдари Жапхандаев бэлиг шадабаряар түгэс, абъяастай бэрхэ хүбүүн байна. Ильясай ябадалые бага шоо үзэн харабашье, артист Жапхандаевай гүйсэдхэхые үндэрөөр сэгнэнгүй байжа болохогүй бшуу.

hайн зүжэгүүдые табиhан Буряад драмын театрай коллективэй бүлэгтэ ажалшад аргагүй ехэ баяр хүргэбэ.

З. МУНКУЕВА.

Улаан-Үдэ городоймнай Профсоюзна гудамжаар «Алые паруса» гэжэ үхибүүдэй саад-ясли hаяар нээгдэхэнь.

Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

БАЯСАНАБ, ОМОГОРХОНОБ

Хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай үндэр наhатай болоходоо абадаг пенсиин доодо хэмжээе дээшэлүүлхэ тухай Указ июлиин 1-hээ хүсэндөө оробо хаям даа. Тэрэнь манда, пенсионернүүдтэ, тон ехэ туhатай. Иигэжэ наhатай болоhон үбгэд, хүгшэдэй, мүн инвалидуудай ажаhуудалда парти, правительствын эсэгэ мэтэ анхарал табидагынь үшөө дахин элирбэ.

Миниишье абадаг пенси ехэ болошоо. Хүндэ, бэрхэтэй сагта залуу наhаяа үнгэргэhэн, хатуу жэлнүүдэй үедэ унаhан малгайгаа абангүй хүдэлмэрилhэн бидүтэлhэн наhаяа ядалгүй hайнаар үнгэргэхэ золтой байhандаа омогорхонобди.

Р. РАХВАЛОВА,
Хориин аймагай Санномыск тосхоной пенсионерка.

Болоhон ушар

АРХИДАЛГА — АЖАЛДА ХАРША

Архи уугаад, машинын залуур барижа ябаhан жолоошодой гэмээр харгы дээрэ элдэб осолто аюул тохёолдодог гээшэ. Загарайн аймагта нэгэ иимэ ушар болоhон байна. Тайлсын совхозой жолоошон Устинов «ГАЗ-51» түхэлэй машинаар Тодохто тосхон ошоод, шал мяхан болотороо архидашоо. hөөргөө бусаха замдаа харгын хажуугаар ябаhан хүниие дайража, ехээр гэмтээhэн байна. Мүн жолоошон Пахомов «Москвичаар» ЛВРЗ-гэй поселогто ажаhуудаг танилдаа ошоhон байгаа. Нүхэртэеэ архи уугаад, машинадаа ондоо хүнүүдые hуулгаад, гэртээ бусажа ябатараа «ЛВРЗ-гэй проходной гэжэ автобусой буудал дээрэ байhан хүнүүдые дайражархёо. Иигэжэ hэшхэлээ алдаhан хүнүүд машинын залуур барижа ябаад архи уудаг, хүн зоной ами наhанда аюул тохёолдуулдаг байна.

Архи уугаад, машинын залуур барижа ябагшадые олониитэ шоо хаража, шобто зэмэлжэ, тэдэниие машинын жолоо барихыень болюулхын тула бултадаа оролдохо, олоной дунда шүүмжэлхэ зэргэтэй болоно. Энэ талаар хотын эмхи зургаанай предприятинуудай коллективүүд hайн эрмэлзэл, оролдолго hүүлэй үедэ гаргадаг болонхой.

Г. МОРГУНОВА,
госавтоинспектор.

САГАЙ УЛАРИЛ

Июлиин 25—26-най үдэрнүүдтэ республика доторнай сэлмэжэ эхилхэ, Хойто аймагуудта, мүн Прибайкалиин аймагуудай зарим нютагуудаар бороон орохо. hүниндөө 10—15, үдэртөө 19—24 градус, хойто аймагуудта 14—19 градус дулаан болохо.

Һуралсалай жэлэй дүүрэн сасуу үхибүүдые hайнаар амаруулхын тула дүрбэн лагерь нээгээ hэмди. Городой пионернүүдэй лагерь, районно «Чайка», үхибүүдэй байшангай болон спортын гэхэ мэтэ. Эдэ лагерьнуудта хамтадаа 590 үхибүүд нэгэ доро амарна.

Лагерь бүхэндэ тусхай мэргэжэлтэй вожатанар табигданхай юм. Аляанданшье үхибүүд гомдолгүй hайнаар амарна. «Чайка» гэжэ лагерь Мөөрөөшын совхозhоо холо бэшэ газарта оршодог тула үхибүүд сүлөөтэй сагтаа энэ ажахыда туhа хүргэлсэнэ.

Ахалагша классуудай hурагшадhаа бүридэhэн комсомол-залуушуулай 17 звено эмхидхэгдээ hэн. Тэдэнэр аймагайнгаа ажахынуудта таранхай, үбhэ хуряалгада ябажа байна. Наушки станциин комсомолшуудhаа бүридэhэн нэгэ звено «Пограничный» совхоздо ошожо, сабшаха ёhотой үбhэеэ дууhан сабшаад байна. Комсомолой эхин организациин секретарь Анатолий Унагаевай хүтэлбэрилжэ ябаhан тус звено бусадhаа түрүүлэнхэй.

АМАРНА, АЖАЛЛАНА

Комсомол - залуушуулай звенонуудай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Мүрысэгшэдэй дүн арба хоноод лэ гаргагдана. Илагшадтань ВЛКСМ-эй Хяагтын райкомой Хүндэлэлэй грамота болон үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаха юм.

Л. ПОПОВА.
ВЛКСМ-эй Хяагтын райкомой секретарь.

«СЭНХИР ХҮХЭ ТАЛАДА»

М. Шолоховой эртын зохёолнуудhаа абтаhан нэгэ темэтэй «**Коловерть**», «**Червоточина**», «**Продкомиссар**» гэжэ рассказууд «**Сэнхир хүхэ талада**» гэжэ кино болон найруулагдаhан.

Хасагуудай ажабайдалай хубилалтын үеын орёо байдал тухай эдэ рассказууд соо хөөрэгдэнэ.

Түрүүшын новеллэ — «**Коловерть**»... Пётр Пахомычой дунда хүбүүн Михаил үнинэй гэртээ үты. Тэрэ офицернүүдэй училишида hурадаг. Удаан хүлеэгдэhэн хүбүүнэйнь ерэлгэ гэртэхиндэнь баяр бэшэ, харин уйдхар асарба. Юуб гэхэдэ, улаан гвардейцүүдтэй тэмсэхэ тулалдаанда хасагуудые элсүүлхэ гэhэн даалгабаритай тэрэ түрэhэн нютагаа эльгээгдэhэн байгаа бшуу.

Пахомыч Игнат, Григорий гэжэ хүбүүдтэеэ нюусаар улаантанда ошоно. Энээниинь мэдэжэрхиhэн Михаил дайсадта дары дуулгаха юм.

«**Червоточина**» — 3-дахи новеллэнь. Баян хасагай бүлэ соо «хорхойн эдидэhэн» бии болошоо. Яковай бага хүбүүн Степан комсомолдо ороо. Эсэгэ аха хоёрынь балайшье дуратай бэшэ ха. Аха дүүнэр нэгэтэ бэшэ тулалдаадшье абаха юм. Харин эсэгэнь хүбүүдэйнгээ зүрилдөөндэ хайшаа хэрэгээр хандана.

hүүлэй hүүлдэ бүхы юумэниинь хуу hөөргэдэшөө...

Киноновеллын 3-дахи бүлэг «**Продкомиссар**» гэжэ нэрлэгдэнхэй. Совет республикын үлэсхэлэндэ дайрагдаад байhан областьнуудые хайшаншье гээ hаань хилээмээр хангаха гэhэн даабарида продкомиссараар Бодягин эльгээгдэнэ. Ядуу хүниие үмөөрhэнэйнгөө түлөө хэдэн жэлэй саада тээ гэрhээ үлдүүлhэн Бодягин нютагаа ерэнэ. Улаан Армиин продотрядай хүнүүдтэ эсэргүүсэлтэ үзүүлхэ зуураа, тэдэнэрэй нэгые алалсаhан хүнүүдэй дунда эсэгынгээ байhан тухай комиссар эндэ мэдэнэ.

* * *

Эдир кино харагшадта зорюулагдаhан «**Хүгшэн эжынэр ба ашанар**» гэжэ фильм ниислэл хотын болон хүдөөгэй соёлой байшангуудай экранууд дээрэ харуулагдажа эхилэнхэй.

Бишыхан грузи тосхондо дайнай үедэ болоhон үйлэ тус фильм соо харуулагдана. Табатай хүбүүн ба тэрэнэй хүгшэн эжы хоёрой хани харилсаан киногой гол удхань болоно.

ҮШӨӨ АМЖАЛТА ХҮСЭЕ

ФУТБОЛ

Нэгэдэхи дүхэригэйнгөө hүүлшын наада манай «Сэлэнгэ» команда Красноярскын «Автомобилист» командатай уржа үдэшэлэн үнгэргэбэ. Мүнөөдөө «Автомобилист» командын футболистнууд «А» классай хоёрдохи бүлэгэй командануудай дундаhаа эрхимээр наадажа, мүрысөөнэй таблицада түрүү hуури эзэлжэ ябана. Тиимэhээ «Сэлэнгын» футболистнууд айлшадайнгаа добтолгодо hайн харюу, хамгаалга үгэхые нааданай эхилэн сасуу оролдоhон, эрмэлзэhэншье байха юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ «Сэлэнгын» футболистнууд айлшадтайгаа хоёр удаа наадахадаа, нэгэндэнь 2:0 тоотойгоор шүүhэн, хоёрдохи уулзалгадаа 0:0 тоотойгоор тэнсэhэн байгаа.

Мүнөө hүүлшынгээ энэ нааданда али командань шүүхэ хаб гэhэн асуудал стадиондо сугларагшадые hонирхуулаа бшуу. Нааданай түрүүшын хахадта бэе бэеынгээ тала руу hайн добтолго хэлсэhэн хоёр командын футболистнууд тоо нээжэ шадангүй, забhарлалгада гарана. Анхан манай командын футболистнууд хоёр удаа тоо нээхээр байгаа. Зүгөөр абаhан бүмбэгэеэ бэе бэедээ дамжуулалсахадаа бага зэргэ удааржа, тэрэнээ айлшадайнгаа хамгаалагшадта буляалгаа.

Нааданай хоёрдохи хахад. Талмайн тэг дундаhаа бүмбэгэеэ нааданда оруулhан «Сэлэнгын» футболистнууд гэнтэ урагшаа гаража, айлшадайнгаа хамгаалагшадые тугшаруулна, мэгдэхээнэ. Эндэ добтологшод Калашников, Максимов, Самсонов, Бабич гэгшэд хэзээ хэзээнэйхиhээ hайнаар, ульгам хурдаар гүйлдэжэ, харайлдажа байгаад наадажа, стадиондо сугларагшадаа баясуулна. Нэгэ hайн добтолго эмхидхэhэн «Сэлэнгын» футболистнууд одоошье тоо нээгээ. Энэ бүмбэгэ Дмитрий Бабич гоёхоноор сохижо оруулhан байха юм. Айлшадай добтологшод бүмбэгэ абамсаараа урагшаа гаража, СССР-эй спортын мастер Владимир Иванов харюугай бүмбэгэ Вадим Титовой ворота руу мэргэхэнээр сохижо оруулжархибал даа. Теэд ялтайб, хэниинь хэн гэшэгүй, шүүгдэхэгүйел оролдожо, добтолго, хамгаалгаяа hайнаар эмхидхэнэ. Талмайн баруун захаар урагшаа гараhан Кизеев бүмбэгэ абамсаараа тэрэнээ түргэхэнөөр Сергей Самсоновто дамжуулжархиба. Тиигэжэ бэеэ зэhээд абаhан Самсонов абаhан бүмбэгэеэ эршэтэйхэнээр сохижо, хоёрдохи бүмбэгэ айлшадай ворота руу эльгээбэ. Энэнь нааданай эхилhээр 55-дахи минутын ябажа байхада тохёолдоо бшуу. Иигэжэ гурбахан минутын туршада гурбан бүмбэгэ сохигдожо, нааданай тоо 2:1 болобо.

Энээгээр наадан дүүрэжэ «Сэлэнгэ» команда үшөө 3 очко өөртөө бэшүүлхэдээ, дүн хамтадань 29 очкотой болобо. Июлиин 29-hөө нааданай хоёрдохи дүхэриг (круг) эхилхэнь. Манай «Сэлэнгэ» энэ үдэр Хабаровскын СКА командатай өөрынгөө стадион дээрэ наадаха болонхой. Наадан үдэшын 7 часhаа эхилхэ. Эрхим hайнаар наадажа эхилhэн өөрынгөө «Сэлэнгэ» командын футболистнуудта үшөө ехэ амжалта хүсэе.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

СЭНХИР ЭКРАН

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА: **11.30—үхибүүдтэ зорюулагдаhан дамжуулга. МОСКВА ХАРУУЛНА: 13.30—орон доторхи hонин. 13,35—hурагшадта зорюулагдаhан дамжуулга. 14.00 — «Оператор Кыпс» в царстве камней» гэhэн үхибүүдтэ зорюулагдаhан мультфильм. 14.30—СССР-эй худалдаа наймаанай министр А. И. Струевай хөөрөөн. 14.40—худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдтэ зорюулагдаhан дамжуулга. 15.00—«Горизонт» гэhэн дамжуулга. 16.00—СССР-эй Далайн-Сэрэгэй Флодой главнокомандалагшын орлогшо адмирал Г. М. Егоровой хөөрөөн. 16.10—морягуудай ансамблиин концерт. 17.10—телезүжэг. 18.30 — орон доторхи hонин. 18.35—«Эфир соо «Залуушуул» гэhэн дамжуулга. 19.00—киногой аяншалгада дуратайшуулай клуб. УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА: 20.00 — «Факел» гэhэн дамжуулга.**

ПРАВДА-БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда: мүнөөдэр худалдаа наймаанай хүдэлмэришэдэй үдэр гэhэн гаршаг доро БурАССР-эй худалдаа наймаанай министр М. Хабаловай статья. «СССР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл. ТАСС-ай шэнэ hонин.

Хоёрдохи хуудаhанда: «Бригадын заншал» гэhэн И. Иринчеевэй статья. «Хүдөөгэй инженернүүдтэ амжалта хүсэнэбди» гэhэн З. Т...линэй статья. Информаци.

Гурбадахи хуудаhанда: мүнөөдэр — Далайн-Сэрэгэй Флодой үдэр гэhэн гаршаг доро АПН-эй материал. Хилын саанахи мэдээсэл.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: республика доторхи hонин. Соносхолнууд.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Н-04526. Заказ № 1014.